

TOKKE KOMMUNE

KOMMUNESTYRET SITT

VEDTAK

TIL

HANDLINGSPROGRAM OG BUDSJETT

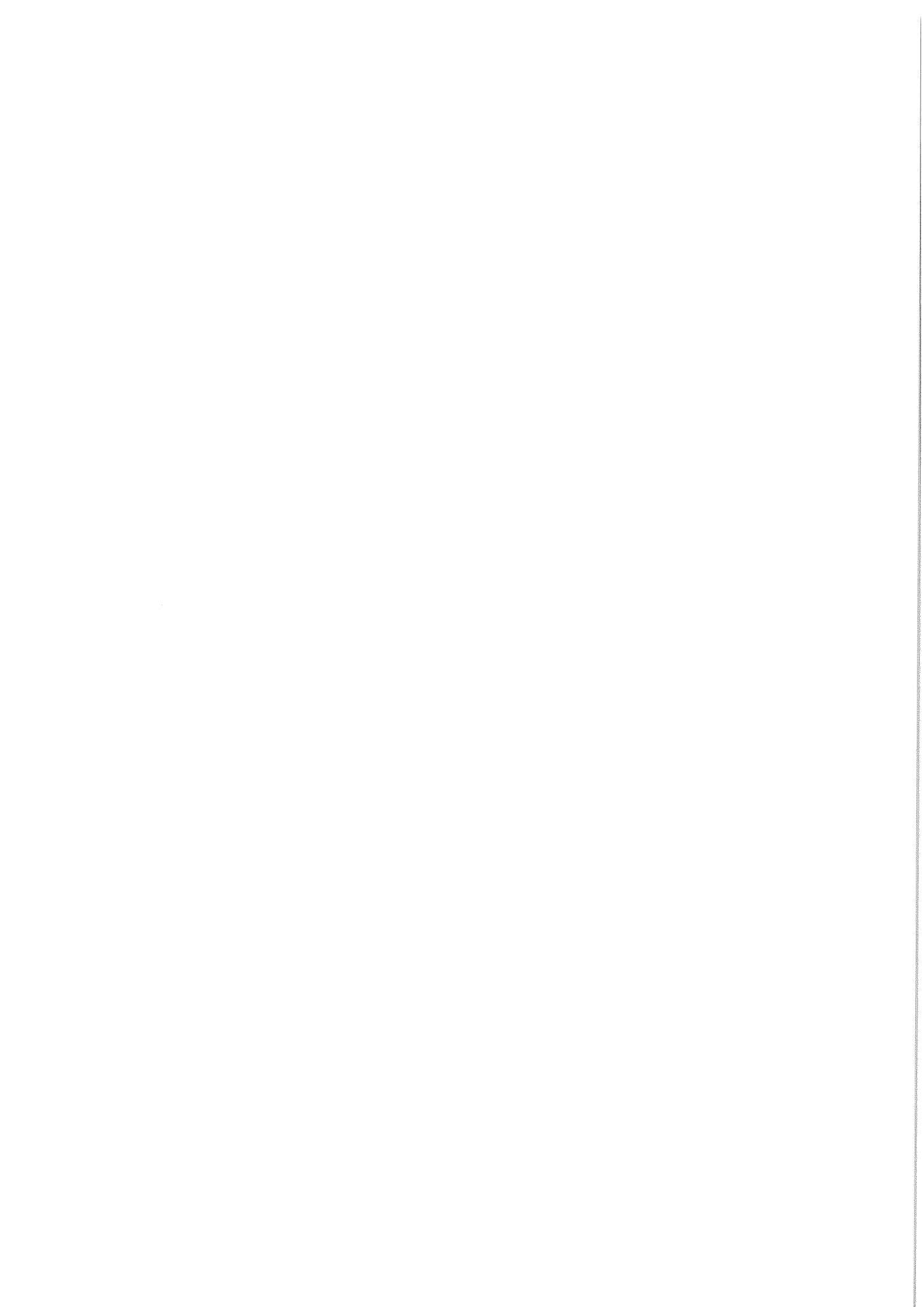
2017

ØKONOMIPLAN

2018-2021

13.12.2016

Kap	Innholdsliste	side
	Innleiing frå rådmannen	3
1	Om dokumentet	5
2	Handlingsprogram 2017 -2020	5
3	Budsjett 2017, økonomiplan 2017 – 2020 - Investeringsbudsjettet	7
4	Planområde 1 og 6	21
5	Planområde 2	23
6	Planområde 3	27
7	Planområde 4	33
8	Planområde 5	37
9	Oppsummering av framlegg som skal utgreiast	38
10	Kommunale avgifter og brukarbetaling	39
11	Fond og gjeld	40
12	Budsjettvedtak	40
13	Vedlegg	42

Innleiing

Årets budsjettarbeid har teke utgangspunkt i årsmeldinga og resultatrekneskapen frå 2015, samt kommunestyrets vedtak om budsjettet for 2016 og økonomiplan for 2016-19, gjort i desember 2015 og juni 2016, samt føringane i vedteken budsjettsak i juni 2016 og tertialrapportane. Framlegg og føringar frå staten gjevne gjennom statsbudsjettet er og teke inn i arbeidet. Det er gjennomført eit budsjettføringsmøte 13.05.2016 med formannskapet, gruppeleiarar, hovudutvalsleiarar, rådmannen, etatssjefar, stabssjefar, kyrkjevevjerje, hovudtillitsvalde og hovudverneombod, for å få fram problemstillingar og føringar for det endelege framlegget frå rådmannen og 19.10.2016 med formannskapet.

Tokke kommune har hatt problem med å klare å få positivt netto driftsresultat dei siste åra. Kommunestyret har vedteke tiltak for å betre inntektssida og kutte på utgiftssida, og rådmannen og leiargruppa har fylgd opp dei vedteke innsparingstiltaka. Mange av dei konkrete tiltaka er gjennomført, medan andre har vore vanskelegare å få til, til dømes reduksjon i stillingar så lenge me har tilsette i stillingane. I 2016 er det imedan fleire tilsette som har slutta og sluttar og desse stillingane er førebels ikkje tilsett i. Det har ikkje vore ynskja politikk at me skal seie opp personale, men ved naturleg avgang skal stillingar og oppgåver vurderast, og gjennom omprioriteringar kan ein eventuelt frigjere stillingar eller stillingsprosentar. Me kan såleis ikkje garantere at det ikkje blir aktuelt med oppseiingar av tilsette.

Det siste året har prognosane for inntekt på konsesjonskraft vore dystre, og kommunen må halde seg til ein nedgang i kraftsalsinntektene dei siste åra. Låge kraftprisar slår og ut på eigedomsskatten og i 2017 får Tokke kommune 4,5 millionar kroner mindre enn året før. Skulle trenden med låge kraftprisar halde fram, vil dette for Tokke kommune sin del bety at utgiftene må reduserast ytterlegare gjennom varige innsparingstiltak.

I budsjettvedtak for 2017 i juni 2016 vedtok kommunestyret å fastsetje resultatkravet for netto driftsresultat i 2017 til minst 1,5%. Dette ligg til grunn for budsjettframlegget og krev ytterlegare innsparingar i 2017 i høve til 2016. Rådmannens endelege budsjettframlegg legg opp til eit netto driftsresultat på 1,6%. Det er i samsvar med klare føringar frå formannskapet. Men for å kome dit har rådmannen måtte gå på tvers av andre klare politiske føringar. Det gjeld serleg framlegg om endringar i skulestruktur, sjå tabell 3. Rådmannen har og tatt med framlegg til innsparingar som rådmannen ikkje har tilrådd, men som politikarane kan ta inn. Det same gjeld utgiftsauke som politikarane kan late vere å ta med. Det langsiktige målet har rådmannen i budsjettframlegget justert til minst 3,0 %, og det blir ein rettesnor for budsjettarbeidet i åra framover.

For å klare resultatkravet og prøve å skaffe oss ein buffer for framtidige behov, må me redusere driftsutgiftene eller auke inntektene, eller helst både delar. Rådmannen har difor lagt fram eit oversyn over tiltak som må utgreiast i året som kjem.

Tokke kommune har vore vane med å ha god råd, men den tida kan nå vere over. Det er viktig å være klår over at det ikkje er nokon sjølvsaugt samanheng mellom stor pengebruk og gode resultat. Ofte er det heller ikkje talet på tilsette som er avgjerande, men om dei som er har rett kompetanse.

Kommunal sektor har i liten grad vore konkurranseutsett. Oljesektoren har i mange år levd godt i ly av høge oljeprisar. Den tida er og over og sektoren har vore gjennom mange og harde omstillingar med kostnadskutt og nedbemanningar. Kommunane kan fort kome i same situasjon og mange har ikkje teke inn over seg at det har skjedd store teknologiske endringar som gjer at me kan arbeide på ein heilt annan måte. Debatten om kommunereforma ber og preg av dette.

Det er viktig for kommunen å ikkje gje uttrykk for at alt kan løysast med pengar. Det er ikkje alltid at kravet til nærleik heng saman med kravet til kvalitet. Endring kan vere vanskeleg, men kommunen må syte for å forklare dei endringane som skjer og stimulere til lokale prosessar for å utvikle eit godt lokalsamfunn. Det er fleire gode døme på at eit sterkt lokalt engasjement kan snu ein negativ utvikling og kommunen må prioritere dei som vil noko.

Det har vore ein tendens til auka sentralisering i samfunnet som heilskap. Ein av grunnane til dette er at det offentlege tenestetilbodet er blitt meir og meir rettighetsbasera, at det er auka fokus på kvalitet og at tilbodet skal vere likt landet over. Dette gjer at kommunane ikkje står så fritt til å organisere tenestetilbodet sitt som dei gjorde før. Krava skil heller ikkje mellom tettbygde bykommunar og spreiddbygde utkantkommunar – noko som kan gje heilt gale utslag.

Rådmannen meiner det er viktig for kommunen å ta inn over seg at verda er i endring og ta utgangspunkt i korleis kommunen kan gje eit godt nok fagleg tilbod gjennom omstrukturering, endring av tenestene og servicenivået. Leiarane må fortsatt ha fokus på endringsleiing og organisasjonsutvikling, og fortsatt arbeide med utvikling og effektivisering av tenestene, auka bruk av ny teknologi, utgiftsreduksjon, organisering og kompetanseutvikling.

Målet er å få eit best mogeleg tenestetilbod ut frå dei ressursane me til ein kvar tid har til rådvelde.

Hans Kristian Lehmann

Konst. rådmann

1 Om dokumentet

Budsjettdokumentet i Tokke er ein fireårig økonomiplan/handlingsprogram (HP) inkludert årsbudsjettet for komande år. Dokumentet er sett saman av budsjettal i økonomiplantabellane (vedlegg i HP) og eit handlingsprogram som formulerar overordna mål og satsingsområde, og konkrete mål og tiltak som skal gjennomførast innanfor dei økonomiske rammene. Dette blir det gjennom året rapportert på i tertialrapportar. Etter kommunestyret si endelege handsaming blir dokumentet omarbeidd i tråd med endringar som blir vedtekne.

Tokke kommune nyttar ein enkel form for målstyring der det enkelte planområde skal gjera seg nokre få, målbare mål for neste budsjettår som seinare skal kunna rapporterast på i tertialrapportane og årsmeldinga.

Rådmannens budsjettframlegg blir fremja i oktober, og politisk handsama i politiske utval fram til endeleg vedtak i kommunestyret i desember. Etter budsjettvedtaket blir Handlingsprogrammet endra slik at det samsvarar med vedtaket.

For at dei folkevalde skal ha eit godt grunnlag for å gjere prioriteringar, inneheld rådmannens framlegg fleire deler:

- framlegg til økonomiplan og handlingsprogram for økonomiplanperioden (4 år) (vedlegg 1)
- med tilhøyrande talbudsjett med rammer for kvart planområde/etat (tabell 1)
- framlegg til investeringsplan (tabell 2)
- oversyn budsjetttramme for kvart planområde (tabell 1)
- oversyn over tiltak som rådmannen har tilrådd å opprette eller spare inn, med etatssjefens merknad til konsekvensar (tabell 3) slik at det politiske arbeidet med prioriteringar av ulike tiltak skal vere lettare å gjennomføre.

2 Handlingsprogram 2017 -2020

OVERORDNA MÅL

I kommuneplanens samfunnsdel er det satt opp denne visjonen for Tokke kommune:

«Kompetanse, kraft og kultur»

Hovudmåla for Tokke kommune er definert slik:

- Tokke kommune skal vere ein open, trygg og attraktiv stad i Vest - Telemark for busetjing og næringsetablering.
- Kraft, kompetanse, kultur, landbruk og natur er grunnlaget for vekst og utvikling av Tokke.
- Tokke kommune skal vere ein inkluderande kommune med universell utforming, ein god tenesteleverandør og truverdig forvaltningsmynde.

Desse hovudmåla gjer føringar for retning for fem fokusområde:

- samfunn
- organisasjon/medarbeidar
- økonomi
- brukarar
- interkommunalt samarbeid

2.1. Samfunn

- ◀ Tokke kommunes livsgrunnlag er næringsliv, landbruk og busetnad, og kommunen skal i samarbeid med aktørane leggje til rette for ein aktiv næringspolitikk, ei styrking av landbruket og ein målretta bustadpolitikk.
- ◀ Tokke kommune skal leggje til rette for å motta flyktningar etter dei måla kommunestyret hev sett.
- ◀ Tokke kommune skal synleggjere dei moglegheitene kommunen har innan reiseliv og utvikle Dalen sine kvalitetar som byliknande sentrum i regionen.

2.2 Organisasjon/medarbeidar

- ◀ Tokke kommune satsar på å auke kompetansen til dei tilsette.
- ◀ Tokke kommune skal vera ein organisasjon prega av endringsvilje og utvikling.

2.3. Økonomi

- ◀ Tokke kommune har som langsiktig mål å ha eit årleg netto driftsresultat på 3,0%.
- ◀ Tokke kommune siktar mot eit disposisjonsfond på 7-10% av driftsinntektene.
- ◀ Dei kommunale avgiftene skal over ein periode på 4 år liggje slik at dei gjev full dekningsgrad i høve til utgiftene.

2.4. Brukarar

- ◀ Tokke kommune nyttar sin faglege kompetanse til å gje rett teneste til rett tid og i rett omfang.
- ◀ Tokke kommune skal legge til rette for tidleg innsats i høve til barn og unge.
- ◀ Tokke kommune skal ha ei omsorgsteneste prega av kompetanse og ny teknologi.

2.5. Interkommunalt samarbeid

- ◀ Tokke kommune deltek aktivt i nye interkommunale samarbeidstiltak på dei område dette er tenleg.

3 Budsjett 2017, økonomiplan 2017 – 2020

3.0 Budsjettarbeidet og den økonomiske situasjonen i Tokke kommune

Som kraftkommune har Tokke tidlegare vore i ei god økonomisk stilling i høve til dei fleste andre kommunar, men utgifts- og inntektsutviklinga dei seinare år har gjort at kommunen har måtta gjera store grep for å få økonomien i balanse. Inntektsutviklinga endrar seg nesten frå halvår til halvår og gjer budsjettarbeidet særst utfordrande. Løns- og pensjonsutgiftene tek store delar av budsjettet. Frie disposisjonsfond (inkl. særavtalefonda) er rekna til om lag 2 mill. kr ved utgangen av 2016, men burde vore minst 17 mill. (7-10% av driftsinntektene).

Nedgang i folketal og endringar i samansetjinga av befolkninga fører til mindre skatteinntekter og rammetilskot frå staten. Styresmaktene reknar såleis med at Tokke skal kunne drivast med mindre utgifter enn det me gjer i dag.

FRAMTIDSBAROMETERET

For å identifisere kommunane med størst utfordringar i komande økonomiplanperiode har Kommunal Rapport brukt elleve indikatorar innan folketal, sysselsetting og økonomi. Her er det vist 6 av dei. Vurderinga av dei ulike indikatorane er gjort på ein skala frå 1 til 6, der 1 representerer eit nivå kor kommunen ligg dårlegast an, 6 at kommunen ligg best an. Rådmannen gjer merksam på at (Kostra-) tala er frå 2015, som var eit særst dårleg år for Tokke kommune.

	Tokke	Fyresdal	Vinje	Kviteseid
Folketal	2,2	3,6	3,4	2,2
Grunnskule	4,3	3,9	4	4
Eldre over 80 år	3,3	4,3	2,5	2,5
Driftsresultat	1,0	2,8	4,2	4,2
Disposisjonsfond	1,0	2,8	4,2	4,2
Kostnadsnivå	1,0	1,0	1,0	1,0
Inntektsnivå 2015	6,0	5,0	6,0	3,0

Kommunal Rapports vurderingar:

Folketal	Veksten i folketalet blir låg i åra framover.
Grunnskole	I 2020 vil det vera langt færre elevar i kommunen enn i dag. Veit kommunestyret kva det inneber for tilbod og eventuell skulestruktur?
Eldre	Det er venta ei lita auke i talet på gamle over 80 år, omtrent som elles i landet.

Driftsresultat	Me ventar at korrigert netto driftsresultat vil falle i åra framover, sidan det i 2015 og 2016 ser ut til å vere på serleg høge nivå. I Tokke ventar me eit svært dårleg driftsresultat i 2020, blant dei svakaste i landet. Det er tydelege faresignal i kommunens økonomi.
Disposisjonsfond	Ved utgangen av økonomiplanperioden er Tokke blant dei som har størst risiko for eit oppsamla underskot.
Kostnadsnivå	Utgiftsnivået innan dei viktigaste sektorane, justert for utgiftsbehovet, er blant dei høgaste i landet. Ein føresetnad for å drive så dyrt er at kommunen og har svært høge inntekter, elles blir det vanskeleg.
Korrigert inntekt	Utrekningane av korrigert inntektsnivå syner at Tokke er blant dei rikaste kommunane i landet

Rådmannens kommentar:

Oversynet viser tydeleg at Tokke kommune er dårleg rusta til å møte framtida. Når det gjeld driftsresultat, disposisjonsfond og utgiftsnivå, ligg kommunen dårleg an. Kommunen har ikkje noko anna val enn å halde fram med arbeidet med å redusere utgiftsnivået og bygge opp ein større buffer slik rådmannen legg opp til i budsjettframlegget.

3.1 Tekniske føresetnader

Dette framlegget til budsjett for 2017 byggjer på økonomiplanen frå i fjor, naudsynte konsekvensar av endringar gjennom 2016 samt statsbudsjettet for 2017.

Vidare inneheld budsjettframlegget rådmannen sine prioriteringar av utviklingstiltak og innsparingar.

Alle opplysningar er oppdaterte så langt råd er, og blir justert etter endeleg vedtak. Føresetnaden er ein rekneskap for 2016 med overskot. Nedanfor er det gjeve eit oversyn over dei viktigaste tekniske føresetnadene som er gjort .

- Utgiftsauken frå 2016 til 2017, ofte kalla deflatoren, er sett til 1,5% i 2017 både når det gjeld løner og andre driftsutgifter. Statsbudsjettet opererer med 2,5%.
- Pensjonspremien for KLP-medlemmar er sett til 18% i 2017. Pensjonspremie på 10,25 % for lærarar i Statens Pensjonskasse - SPK.
- Arbeidsgjevaravgift på 10,6 % - uendra.
- Pristaket for straumprisen blir sett til 36 øre ekskl. nettleige og alle avgifter i 2017.
- Ei renteutvikling innafor dei fleste ekspertane sine prognosar. Ei stabil, låg rente – men dette er sjølv sagt usikkert på lengre sikt. Låneopptak er utrekna med 2,5% rente.
- Det er rekna med utbyte frå VTK AS med kr 1,9 mill., som budsjett i 2016.

3.2 Det generelle inntektsgrunnlaget

Skatteinntangen i Tokke auka med 3,8% frå 2014 til 2015 og budsjettert auke i 2016 er 1,4%, lågare enn dei statlege føringane. I 2017 er også budsjettert med ein auke på 1,4% til kr 74,9 mill., dette i samsvar med Telemarksforsking sine utrekningar i samband med rammetilskotet. Rammetilskot og skatteinntekter, dei såkalla frie disponible inntektene er budsjettert til 141,3 mill. kr i 2017, kr 3,7 mill. meir enn i 2016. Som fylgje av nedgangen i straumprisane dei siste åra går inntektene frå konsesjonskraftsalet ned - og eigedomsskatteinntektene frå kraftverk går mykje ned.

Finansutgifter – renter og avdrag - er budsjettert til 11,2 mill kr i 2017 og vil halde seg på dette nivået og gå litt ned i ØP. Rentenivået er framleis svært lågt og vil venteleg halde seg lågt i lang tid. Styringsrente frå Noregs Bank er på bare 0,50%. Det er rekna **2,5% lånerente** i ØP, som i gjeldande ØP, men dette er usikkert og kan såleis vera ein risiko, eller gjeldsfelle, på lengre sikt. Ei dobling av renta til 5% vil utgjera om lag **kr 4,5 mill.**

3.3 Tilrådingar etter Telemarksforskings ressursgjennomgang i 2015 og kommunestyrets budsjettføringar i juni 2016

Telemarksforsking gjorde ein ressursgjennomgang for Tokke kommune i 2015 og med ein rekke framlegg. Desse er kommentert her for kvart planområde. Det same er kommunestyrets budsjettføringar frå juni 2016.

Generelt

Telemarksforsking:

Innkjøpssamarbeid

Ikkje gjennomført fullt ut grunna politiske føringar

Standardisere innkjøp og bruk av IKT-utstyr

Kommunen er inne i eit prosjekt saman med Vinje og Kviteseid

Gjennomgang av serviceavtaler

Er under arbeid, nokre er avvikla

Grundig saksgrunnlag

Det er rådmannens ansvar, men kor grundige saksgrunnlaga skal vere heng saman med dei administrative ressursane kommunen har

Kommunestyrets budsjettføringar

- a. tilsette i kommunen må vera førebudde på endringar i arbeidsoppgåver og arbeidsstad
- b. redusere konsulentbruken i kommunen
- c. redusere i kurs som ikkje er lovpålagte
- d. ikkje innføre eigedomsskatt på hus og hytter i Tokke kommune

- e. tenestenivået i Tokke kommune må reduserast og talet på årsverk i kommunen bør reduserast frå dagens nivå på 250 årsverk
- f. Budsjettet som blir lagt fram skal legge opp til eit overskot på 1,5 %

Punkta a – f ligg inne som ei generell budsjettføring i rådmannens budsjettframlegg

Planområde 1 Sentraladministrasjonen

Telemarksforsking

Tokke kommune har høge administrasjons-utgifter samanlikna med andre kommunar. Kultur blir flytt til Oppvekst, Teknisk blir flytt til Plan og næring. Kutte 0,5 årsverk leiarressurs til den nye planavdelinga

Kjem som eiga sak til kommunestyret

Reduksjon av rådmannens stab

Reduksjon av merkantilt personale

Arealeffektivisering

Kommunestyrets budsjettføringar

- a. redusere med 1,5 årsverk

Planområde 2 Oppvekst

Telemarksforsking

Reduksjon med to klasser på Høydalsmo skule

Me har ikkje slått saman to klasser, men har slått klasser saman i enkelt timar. Budsjettvedtaket for 2016 medførte ein reduksjon i bemanninga ved skulen, der ein fekk ei innsparing på kr 200 000.

Administrasjonen ved Tokke skule reduserast

Har noko reduksjon i administrasjon inneverande skuleår – men det er ikkje tilrådd frå Telemarksforsking å bli utført med det fyrste grunna omstillingsarbeid.

Administrasjonen ved skulen har fått mykje ekstra arbeid i samband med mottak av flyktningar Dessutan har administrasjonen vikariert ganske mykje i samband med fråvær.

Ikkje kontinuerlig barnehageopptak

Allereie innført. Noko reversert i ettertid. Løpande opptak skjer om det ikkje medfører trong for auka bemanning.

Samle barnehageavdelingene i Høydalsmo

Bornetalet er lågare i Høydalsmo pt.. Drifta er no samla på ein plass.

Utgiftene til kulturskule reduserast til gjennomsnittet av utgiftene i Kostra-gruppe 3

Bør fyrst vurderast etter ein har vurdert kor ansvaret for kulturområde skal ligge.

Organiseringa vil bli vurdert i eiga sak. Ein ser for seg at ein kan oppnå effektiv bruk av ressursane i kulturskulen om ansvaret for kulturområdet blir flytta til oppvekstetaten.

Kommunestyrets budsjettføringer

- a. **ikkje å gjere strukturendringar, utover at barnehagen i Byrte blir lagt ned som ei mellombels ordning**

Tas til orientering.

- b. **ei oversikt på innsparingspotensialet og ei vurdering av å redusere vikarbruken i oppvekstetaten til dømes gjennom større fleksibilitet av ressursar mellom einingane**
Etaten slitt ved å halde budsjettrammene for vikarar. Planområde 2 har svært lite avsett til vikarlønner, sjå oversikten under.

Konto	Namn	Pl. 2	Pl. 3	Differanse
1021	Vikar ved sjukdom	174 775	1 494 015	1 319 240
1023	Vikar ved lønna permisjon	0	230 000	230 000
1024	Vikar ved kurs og opplæring	20 000	135 005	115 005
1025	Vikarlønn ved ferie	112 002	3 122 330	3 010 328
1026	Vikarlønn ved avspassing	5 005	215 005	210 000
1027	Vikarlønn ved møter	0	0	0
1028	Anna vikarlønn	0	0	0

Ved oppstart av nytt barnehage- og skuleår, går etaten saman med mellomleiarane gjennom bemanninga i barnehagane/SFO/skulane. Slik flytter ein bemanning ut frå barnetal og faktisk trong i skulen.

Fleksibel bruk av tilsette ved fråvær ol., må berre nyttast om ein ser det som fagleg forsvarleg. Det er naudsynt at leiinga gjer denne vurderinga i kvart einskild tilfelle. Etaten har heile tida fokus på å nytte ressursane for å få eit best mogeleg tilbod til borna/elevane.

- c. **ei oversikt på innsparingspotensialet med å redusere/slå saman administrative årsverk på etaten og kva etaten ser for seg kan reduserast/slåast saman**

Arbeidsoppgåvene til leiinga har auka monaleg den siste tida:

- ◀ Mottak og organisering av tilbodet for flyktingane
- ◀ Klasseroms-/avdelingsvandring – tilbakemelding/rettleiing
- ◀ Fagutvikling
- ◀ Organisering av tilbodet, for å få størst mogeleg effekt på læring
- ◀ Utviklingsarbeid

Leiing har ei stor rolle i utviklinga og drifta av barnehagen/skulen. Resultatet av ei nedskjering på ressursen til leiing, vil driftsoppgåvene ta meir av «plassen» i det daglege og ein har ikkje rom til den same satsinga på utvikling, med mål om å betre det pedagogiske tilbodet og læringsresultata.

- d. **vurdere innsparingspotensialet ved at administrative funksjonstillegg skal fylgje den faktiske ressursen som ligg til stillinga**

Administrative stillingar blir lyst ledig – internt/eksternt. Det er ein ordinær tilsetjingsprosess, der ein tilsett i den aktuelle administrative stillinga.

Administrative stillingar ynskjer ein er kombinert med undervisning, då dei blant anna skal leie lag/trinn. Dessutan utfører fleire av dei administrative tilsette skulevandring, det vil vere ein stor føremon at den personen har erfaring frå klasserommet.

Funksjonar følgjer ordinære reglar for tildeling av funksjonar. Det skjer ikkje gjennom ein tilsetjingsprosess, men ein fordeling slik arbeidsgjevar ser det føremålstenleg.

e. ei vidareføring av auken på 0,2 årsverk ved Åmdals Verk skule

Tas til orientering. Ut frå vedtaket, vel rådmannen ikkje å utgreie trongen nærare.

f. eit budsjettframlegg der talet på årsverk ved skulane på Dalen og Høydalsmo blir redusert med 2 årsverk til saman

Utvikling av årsverk i skulen:

	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16
Årsverk for undervisningspersonale	38,7	40,0	38,2	33,5	31,4

Etter at Telemarksforskning gjennomførte sin ressurskartlegging er det redusert bemanning i skuleåret 2016/2017 med om lag 70%. Jf. reduksjon i budsjettet for 2016.

(Tokke skulen 50% og Høydalsmo skule 20%. Vidare er det på Tokke skule redusert med 80% som direkte er retta mot flyktningane – styrking for flyktningane i gruppe undervisning. Samla er det no ein reduksjon med 130% på undervisning for elevar som ikkje er flyktningar ved Tokke skule, over dei to siste åra.)

Vidare var det skuleåret 2015/2016 innført ein ekstra time naturfag på mellomtrinnet, det har vore kompensert i rammeoverføringa frå staten, men ein har ikkje justert rammene til oppvekstetaten for auken. Det utgjør om lag 9% stilling.

Etaten har dei siste åra sett inn målretta tiltak for å gje tideleg innsats. Målet har vore målretta tiltak for å betre prestasjonar, dessutan har ein kunna sett inn tiltak utan at det har vore vedtak. Resultatet har vore ein kraftig nedgang i spesialundervisning. Me har no ein andel på 5-6% som får spesialundervisning, i 2010/2011 var andelen nær 14%.

Det er gjort store reduksjonar i talet på årsverk i skulen – sjå tabellen over. Ved ein stor nedskjering no, vil ein kunne miste handlingsrommet for tideleg innsats, som seinare påverkar andelen med spesialundervisning og faglege prestasjonar. Ein vil lett kome attende i ein vond spiral, der ein bind opp ressursar til spesialundervisning, som så hindrar at ein har rom for målretta tideleg innsats for alle elevane.

Rådmannen syner til den faglege vurderinga over og kan ikkje tilrå ei nedskjering i den storleiken som her er skissert.

g. ei vurdering og ein oversikt over innsparring ved å redusere 2 årsverk i barnehagane

Etaten har framfor kvart barnehageår vurdering av bemanninga til kvar barnehage, ein vel å flytte ressursar mellom barnehagane, alt etter omfanget på søknader.

Me har i dag bemanning på det me meiner er eit minimum, ein ytterlegare nedskjering vil etter rådmannens vurdering kunne medføre:

- ◀ Redusert tryggleik – å ha 3 tilsette pr 18 plassar meiner rådmannen det er naudsynt å ha
- ◀ Ei innstramming på ressursane, vil medføre større press på dei tilsette, som seinare medfører auka belastning, som kan medføre auka sjukefråvær.
- ◀ MEN det kan òg ha innverknad på rekruttering av fagpersonell i barnehagane.

Tideleg innsats startar allereie i barnehagen. Målretta tiltak i barnehagen, f.eks språkstimulering, har forskning synt har stor effekt på lesing seinare i skulen. Ein reduksjon i bemanninga vil kunne medføre at ein ikkje får rom til å gje så godt pedagogisk tilbod ein ynskjer.

Rådmannens vurdering er at det ikkje er potensial for ytterlegare nedskjering av bemanninga i barnehagane.

h. ein oversikt som viser innsparingspotensialet ved å stenge Dalen barnehage 1 veke og 2 veker om sommaren

Barnehagen nyttar ikkje vikarar om sommaren og svært liten grad til ferieavvikling resten av året. Borna skal etter kommunens vedtekter ha tre vekers samanhengande ferie. Noko som medfører at borna må ta ut ferie i forkant eller etterkant av den tida barnehagen blir lukka (om ein har sommarlukking). Vidare regulerar ferielova kravet til samanhengande ferie for tilsette.

Det vil medføre at ferien for borna og tilsette må tas ut i ein kortare periode, og det vil vere mange born i barnehagen den resterande delen av sommaren.

I dag blir talet på avdelingar og tilsette, tilpassa etterspurnaden/tilbakemelding om yngst plass frå føresette.

Ved lukking av barnehagen vil ein spare utgifter til reinhald. For oppvekstetaten vil det ikkje medføre innsparing.

i. ei vurdering av om den administrative delen av kulturskuleleiar kan reduserast med 20 %. Kan noko av det administrative ansvaret overførast til etatsjef/andre administrative stillingar på etaten?

Ei vurdering her vil vere avhengig av kva som skjer organisatorisk med kulturoppgåvene i kommunen.

Blir desse oppgåvene lagt til oppvekstetaten, vil resultatet bli at kulturskulerektoren får fleire arbeidsoppgåver.

j. at kulturskuletilbodet skal gjelde fram til fylte 20 år

I dag er det ca. 40 vaksne (>18 år) som nyttar seg av tilbod i kulturskulen, av desse er det om lag 20 elevar i Tokke songlag. Ein vurderar at undervisningstilbodet til blant anna songlaget er viktig for det kulturelle tilbodet i kommunen.

Prisen for enkelttimar er for dei vaksne 25% høgare. Rådmannen vil føreslår at auken på 25% i eigenbetaling, gjelde alle typar kategoriar av undervisning, også gruppeundervisning.

Planområde 3 Helse og omsorg

Telemarksforsking

Redusere talet på legeårsverk

Tokke kommune har høg andel lege i forhold til statistikken. Antall legar henger og saman med val av legevaktstilbod. Legane skal ha fri etter vakt 4 timar etter gjennomført legevakt. Slik tilbodet er byggt opp i dag kan ei reduksjon av antall legar tilrådas. Dersom legavaktsordninga endras, så kan saka eventuelt takas opp til ny vurdering.

Redusere med eit halvt årsverk innan psykisk helsevern

Når Telemarksforsking har sett på denne del av tenesta, så visar dei til kor mange tilsette som har vidareutdanning i psykisk helsearbeid samla i kommunen. Noko som blir feil, då det er fleire i etaten som har vidareutdanning i psykisk helsearbeid, som jobbar i både heimetenesta og institusjon.

Teneste for psykisk helse er lagt in med ei reduksjon med 0,4 hjelpepleiarstilling for året 2017. Det ser ut som om det er rom for ei reduksjon nå, men dette må vurderas frå år til år. Brukarplan visar at Tokke kommune ligg høgt i forhold til personar med rusproblem. Undersøkinga synar og at det er fleire med rusproblem som har ansvar for born.

Vurdere alternative legevaktløysingar

Ei arbeidsgruppe i Vest-Telemark er i gang med å sjå på alternative samarbeid om legevakt

Vurdere alternative utvida løysingar for helsesyster og jordmortenesta

Det er starta ein prosess om auka samdrift av jordmortenesta i Vest-Telemark

Rom for å redusere med 1,1 årsverk i institusjonstenestene gitt at pleiefaktoren kan reduserast til nivået i samanliknbare kommunar (0,90)

Telemarksforsking har i sin rapport vist til ei undersøking frå 2004, når dei visar til ei gjennomsnittleg pleiefaktor på 0,9. Etter den tid har samhandlingsreforma blitt satt i verk og pasientane på institusjon har eit større omsorgsbehov enn tidligare. Helse og omsorgsleiar tilrår ikkje ei pleiefaktor på 0,9, men går heller på ei faktor på 1,0 for institusjon.

I rapport frå våren 2016, har det vart sett på den dekkingsgrad Tokke kommune bør ha av institusjonsplasser. Antall plasser med heildøgns bemanning må sjåast i samanheng med omsorgssentret, som og er eit buende med heildøgns bemanning. Med omsyn til det, så tilseier statistikken at Tokke kommune bør ha 28 institusjon plasser, inkludert korttidsplasser. Det betyr at frå dagens 35 plasser reduseras det med 7. Det anbefalas at 3 av dei vil bli gjort om til omsorgsbustader. Det betyr at 4 av dagens plasser blir fjerna. Konsekvensen for reduksjon av plassar på institusjon vil bety at det aller sjukaste i kommunen får plass på institusjon, til døme personar med samansett behov for heildøgns omsorg. Tenesta vil vurderas når det ikkje lenger er forsvarleg at brukar bur i eigen heim og når andre alternative tenestar er vurdert/prøvd ut.

Auke ATA-tida (ansikt til ansikt-tida) frå 63 til 68 %. Kwart årsverk må produsere ca 3 timar meir i direkte kontakt med brukar. Dette gir rom for å redusere 3 av 38 årsverk innan heimetenestene.

Telemarksforsking har sett på ATA tid samla for alle heimebaserte tenestar. Vi har sett på tenesta på nytt kvar for seg. Den del av tenesta som har noko lågare ATA tid er heimesjukepleia og Høydalsmo alderspensjonat. Det er planlagt ei endring i drifta ved pensjonata frå november 2016, då drifta for pensjonatet blir lagt saman med anna drift i heimetenesta. Dette vil gjera det mogeleg å redusere noko i heimetenesta. Det vil og vera moglegheit til å redusere i heimesjukepleia til ei viss grad. Bruk av multidose bør vurderas, for å spare tid for sjukepleiarar. Konsekvensen ved ei reduksjon er eit lågare tenestetilbod for heimebuande eldre. Færre førebyggjande tiltak, med for eksempel mindre tilsyn.

Effektivisering av kjøkkendrift

Det vil krevjas ei større utgreiing for å vurdere effektivisering av kjøkkendrifta. I fyrste omgong må det avgjerast korleis enn skal drifte institusjon, og få til ei god ordning på bland anna kjøkken på avdelinga. Det vil og vera viktig å sjå på kva friviljuge kan gjera. Det kan til døme vera å kjøre mat til heimebuande. For ei effektivisering krevjas ei større investering på kjøkkenet.

Kommunestyrets budsjettføringar

a. ei økonomisk og fagleg vurdering av prosjektet «Nytt blikk»/heiltidskultur

Det er mogelegheit å spare utgifter gjennom å redusere antall personar på jobb, gjennom mindre utgifter til arbeidsgjevar avgift osv. Det kan til dømes gjerast gjennom at personale jobbar fleire helgar enn i dag. Kor stor innsparing det rører seg om beror på kva for turnus som blir valt. I tillegg vil ei stabilisering av personale gje ei innsparing gjennom mindre bruk av overtid, forskjøva arbeidstid, bakvakt mm.

b. at Tokke kommune skal gå i dialog med Vinje for å sjå nærare på utgiftsfordelinga for legevaktsamarbeidet og gjere ei fagleg og økonomisk vurdering av å drifte svarteneste på natt sjølve

Det har tidligare vore gjennomført ei undersøking om eiga drift av svarteneste på natt. Det viste seg at det ville gje auka utgifter for kommunane. Tokke kommune er i dialog med Vinje om dette. Ei arbeidsgruppe i Vest-Telemark er i gang med å sjå på alternative samarbeid om legevakt

c. ei oversikt som viser innsparingspotensial og fagleg konsekvens med å redusere med 1 stilling på kjøkkenet/legge om til avdelingskjøkken

Sjå tidligare pkt.

d. ei vurdering av å legge arbeidet med oppfølging av diabetespasientar til legane og vise eventuell innsparing med dette

Diabetessjukepleiar i Tokke kommune har funnets i over 15 år. Nasjonalt er diabetes eit stort satsingsområde, der diabetessjukepleiar er trekt frem som ei god ordning lokalt. At desse faggrupper er trekt ut som eiga satsingsområder både nasjonalt og lokalt er ikkje ei tilfeldigheit. Det er her vi finn dei største pasientgruppene som kan utvikla eit stort hjelpebehov i framtida og i tillegg store utgifter knytt til eit auka hjelpebehov.

I perioden januar – juni 2016 har diabetessjukepleiar hatt 23 diabetesdagar, fylgt opp ca 100 pasientar og hatt 134 konsultasjonar. I tillegg kjem kontakt med pårørande og undervisning av tilsette i andre deler av tenesta.

Dersom diabetessjukepleiar vart fjerna ville pasientane gå til fastlege, noko som for så vidt ikkje er eit problem i seg, men behandlingstilbodet ville bli svekka. Diabetessjukepleiar er i dag meir oppdatert enn fastlegane på diabetesbehandling og har ei meir omfattande hjelp å tilby. Diabetes er ei sjukdom som omfattar meir enn medisinsk behandling. Diabetessjukepleiar tilbyr undervisning om kosthold, livsstil, aktivitet, både til pasientar, pårørande og til anna personale. Dette ville ikkje kunna gjennomførast i sama grad gjennom fastlegen.

e. ei vurdering av moglegheita for å ta opp att reisevaksinasjon i Tokke/eventuelt få til eit samarbeid med Vinje om dette

Det ligg føre 2 alternative framlegg. 1. kjøp frå anna kommune. 2. samdrift gjennom bruk av integreringstilskott på helsestasjon. Alternativ 2 er tilrådt gjennom bruk av integreringstilskott.

f. ei vurdering av innsparing med å redusere med 5 institusjonsplassar på sjukeheimen

Er under vurdering – sjå pkt over.

g. ei fagleg og økonomisk vurdering av å redusere talet på nattevakter

Slik som situasjonen er i dag, vill helse og omsorgsleiar ikkje tilrå ei reduksjon av nattevakter. Ved omorganiseringa som er i gong, vil bruk av nattevakt vurderas og det ligg i staden ann til auka bruk av nattevakt i heimen enn i dag.

Reduksjon av ei nattevakt ville gje ei konsekvens for institusjon og omsorgssenter, som per i dag har totalt 49 brukarar fordelt på 4 nattevakter. Ved alarm reiser ein personale ut og det blir då igjen 3 nattevakter på huset.

På omsorgssentret er det ein nattevakt /15 pasientar På skjerma eining med 7 pasientar må nattevakt vera tilstede og kan ikkje reise i frå. 2 personal har ansvar for resterande 27 pasientar. Det ville vera for stor belastning over tid, dersom 1 person aleine ville ha ansvar for heile den avdelinga.

Ved reduksjon av institusjonsplasser, kan der vurderast på nytt.

h. ei vurdering av å redusere med 6 årsverk totalt på etaten der 1-2 av desse er knytt til Åheim

Etaten har lagt fram eit budsjett med reduksjon av 8,16 stillingar. Reduksjon av stillingar på Åheim må vurderast i samanheng med ATA tid for avdelinga og den ligg for Åheim på 69%, noko som anses som rimeleg. Telemarksforsking meiner i sin rapport at ei ATA tid på 68 % var bra. Det kan vera rom for å redusere ei helgestilling på Åheim utan større konsekvensar. Det til svarar ca 20 %stilling. Det er trass det ikkje tilrådd at kutte stillingar ved Åheim ved dette tidspunkt. Etaten bør heller utgreie om det er rom for å utvide avdelinga gjennom nye tiltak av dagaktivitet for brukarane. Det vill vera med på å redusere utgifter til eksterne. Utgifter for eksterne tenestar auke for kvart år. I perioden 2012 til 2016 har utgiftene til KVITO auka med kr. 500.000.

i. ei vurdering av korleis ein kan bruke ressursane meir fleksibelt og kostnadseffektivt med større grad av samarbeid på tvers av etatane - til dømes psykiatri/helsestasjon/skule + bufellesskap/omsorgssenter/sjukeheim/heimetenesta

Resursane brukas fleksibelt i dag på fleire område. Psykisk helse og helsesystemtenesta samarbeidar i stor grad i dag. Det vil ikkje vera slik at ei helsesystem vil kunna erstattas med ei psykiatrisk sjukepleiar, eller tvert om. Desse fagområda er forskjellige og innsatsen vil vera forskjellig utifrå det behov som brukarane har. Det er lovpålagt at det skal vera ei helsesystemteneste på skulen. Men det er ikkje lovpålagt at ei psykiatrisk sjukepleiar skal vera ei del av skulehelsetenesta. Men psykisk helseteneste jobbar tett opp mot BUP og arbeider med brukarar som har kontakt med spesialisthelsetenesta lokalt. Mange av dei unge har i dag psykiske og psykososiale utfordringar, med behov for hjelp som er spissa innanfor fagområdet. Begge desse fagpersonar jobbar godt saman med skulen og framfor alt med sosiallærar, som er ei naturleg samarbeidspart. Sosiallærar er ei lovpålagt stilling i på skulen.

j. ein oversikt som viser kva for oppgåver ein Friviljug-sentral kan overta frå Kvito og den eventuelle innsparinga på dette

Frivilligsentral er under oppretting, men den kan ikkje take over oppgåver frå Kvito

Planområde 4 Plan, næring og kultur

Telemarksforsking

Samle kulturoppgåvene i ein oppvekst og kultureining

Er vurdert, sjå resultat under etatane

Felles landbrukskontor med kommunar i Vest-Telemark

Er vurdert, men det er førebels ikkje vilje til dette i alle kommunane i Vest-Telemark

Tettare samarbeid med andre kommunar på reiselivs- og nærings sida

På reiselivssida er det tett samarbeid i Vest-Telemark

Reduksjon av bygningsmasse

Det blir lagt fram eige sak om sal av kommunale bygningar

Inndra heimel kulturhusleiar/næring

Er gjennomført

Reduksjon av merkantil heimel

Blir vurdert i samband med naturleg avgang

Klarare retningslinjer for tilskot til lag og foreiningar

Nyleg vedtekne retningslinjer for tilskott til lag og foreiningar

Servicetorg

Er ikkje vurdert i denne omgang, men dette er ikkje noko tiltak som vil redusere utgifter

Oppdatere og følgje opp nettsidene

Blir gjort med dei ressursane me har til rådvelde

Kommunestyrets budsjettføringar

a. å kutte 1 stilling på etaten

Er gjennomført i 2016

b. å redusere opningstidene på Tokkebadet med ein månad

Er gjennomført frå hausten 2016 og vil bli vidareført

c. at kommunen etablerer eit samarbeid med idrettslag/friviljuge for å drifte Tokkebadet

Er vurdert, men kommunen har ikkje funne nokon som er viljuge til å drifte badet. Det er og tvilsamt om me sparar pengar i høve til dagens drift.

- c. ei vurdering av å slå saman av teknisk- og plan-/næringsetaten og flytte kultur til oppvekstetaten

Kjem som eiga sak.

Planområde 5 Teknisk

Telemarksforsking

Vurdere ambulerande vaktmeister og reinhaldsteam

Reinhald er organisert etter det ambulerande prinsippet på omtrent alle kommunale bygg.

Ambulerande vaktmeister vert vurdert ut i frå dagens organisering, samt ut i frå omstrukturering knytt til naturleg avgang. Nyttar i dag også løysingar som ambulerande vaktmeister.

Kritisk gjennomgang av tidsbruken for å sjå på moglegheiter til å redusere ressursbruken

Er under vurdering

Behovsprøving av storleik og bruk av stillingar for å sjå om nokre av stillingane kan kombinerast med andre stillingar.

Blir gjort i samband med ei mogeleg samanslåing av plan/næring og teknisk

Vurdere ei organisering der teknisk, plan og næring er slått saman til ein etat

Er under vurdering

Plan for tom bygningsmasse

Rådmannen vil legge fram eiga sak om dette. Alderspensionat vert forsøkt seld, alternativ nytta i samband med flyktningar. Det vert også vurdert kva ein gjer med tome skulebygg.

Energigjennomgang av bygningsmasse

Er under vurdering, og sjåast i samanheng med straumeffektiviseringstiltak.

Auke gebyr vann og avløp opp til 100%

Ligg inne i rådmannens budsjettframlegg for 2017

Automatisering av VA-avlesing

Oppgradering av overvakingssystemet vert vurdert i forhold til å automatisere nokre av dagens drifteoppgåver.

Kommunestyret

a. ei vurdering av kva for kommunale bygg ein kan redusere reinhaldet på –kor ofte treng ein vaske kontor til dømes

Er under konstant vurdering, og det er allereie nedjustert hyppigheit av reinhald på kommunehuset.

b. ei vurdering av om ein kan redusere med 2 stillingar på etaten der 1 ligg på reinhald

Det er allereie vakansar i etaten og rådmannen rår ikkje til at me går ytterlegare ned.

Det ligg også føre naturleg avgang av minst 1 stilling i 2017/2018.

c. ei vurdering av korleis ein skal få ned utgiftene til vegvedlikehald i Tokke kommune

Kan gjerast ved å privatisere kommunale vegar

d. ei vurdering av samanslåing av teknisk- og plan-/næringsetaten

Kjem som eiga sak.

e. å setje i gang straumeffektiviseringsstiltak som t.d. å montere reguleringsystem

Vurderar aktuelle bygg, samt aktuelle løysingar for system. Vurderar kost- og nytteverdien av dette.

f. ei vurdering av å innføre fast tillegg for utkallingsvakt på vatn/avløp

Vert vurdert utifrå tilgjengeleg mannskap og antall framtidig tilsette.

3.4 Investeringsbudsjettet - Handlingsprogram investering 2017-2020

Tokke kommune har i gjeldande ØP vedteke ei rekkje investeringar i perioden 2017-2020.

Kommunestyret må nå ta stilling til om det skal gjennomførast nye store investeringar, prioritering av investeringane, og om desse skal dekkjast gjennom auke i låneopptak, av overskot i drifta eller av fondsmidlar. Investeringsplanen må tilpassast dette.

Den tilrådde investeringsplanen inneheld finansiering med nye låneopptak i tillegg til bruk av fondsmidlar, noko som krev litt meir kapitalutgifter i driftsbudsjettet frå 2017.

Investeringsplanen er betra med prosjektnummer på investeringsprosjekta og kolonne for ansvarleg planområde/tilvisar. Den inneheld også både opphavleg og revidert budsjett for 2016, slik at den gjev betre oversikt. Alle investeringsprosjekt som er sett opp i 2017 er prioritert. Prioriteringa er sett i parentes etter teksten i fyrste kolonne. Prioritet (1) er prosjekt som er i gong som må fullførast eller vidareførast i 2017. Prioritet (2) er dei rådmannen meiner må prioriterast fyrst i 2017, prioritet (3) dei som bør prioriterast i 2017 og prioritet (4) dei som kan prioriterast, men som og kan utsetjast til 2018.

3.5. Prioritering av investeringsprosjekt i 2017

1. Oppgradering av vasskjelde Høydalsmo Investeringsutgift: 1 000 000

Oppgradering for å tilfredsstille Mattilsynets krav. Sweco har utarbeidd prosjektplan, og arbeidet vert utført av eigne tilsette i teknisk etat. Ferdigstilling venteleg i 2018, samla budsjett kr 3,5 mill.

2. Flaumsikring Dalen (NVE) Investeringsutgift: 6 200 000 (eigendel)

Del 1 av flaumsikringsprosjektet, med overførte midlar på 1,2 millionar frå 2016, vert avslutta i 2017. Del 2 av flaumsikringsprosjektet er tenkt satt i gang i 2017, med ei kostnadsramme for kommunen på 6,2 millionar. NVE har fått statlege midlar til prosjektet, og det er derfor viktig for Tokke kommune å fullføre dette arbeidet. Heile prosjektet med del 3 er planlagt avslutta i 2018.

Totalt estimat for del 2 er satt til kroner 25 millionar, der NVE dekker 80 % av kostnadane.

Midlar til prosjektet har tidlegare stått på investeringsbudsjettet, dei vart fjerna i 2015, men er no inne att, etter at Staten har prioritert Tokkeåi i forhold til løyvde midlar.

3. **Teknisk utgreiing Skafsåheii** Investeringsutgift: 250 000

Utgreiinga av Førsvatn som fortsatt mogleg resipient held fram i 2017. Dette gjev grunnlag for vurdering av dagens resipient, dagens reinseanlegg, kapasitet og beliggenhet. Arbeidet vert fullført i 2017, etter tre år med prøvetaking.

4. **Ny brannbil** Investeringsutgift: 4 000 000

Brannbilen vert levert i løpet av sumaren 2017, jf tidlegare vedtak.

5. **Oppgradering av skyljerom** Investeringsutgift: 350 000

Skyljerommet på helsesenteret treng oppgradering for å hindre smitte. Oppgraderinga inneheld to nye bekkenspylarar og ei generell oppussing av rommet.

6. **Oppgradering av bad helsesenteret** Investeringsutgift: 300 000

Teknisk etat held fram saman med Helse og omsorg å oppgradere bad på helsesenteret. Prioritering av kva bad som skal pussast opp og tidsplan for oppussing vert gjort fortløpande av dei to etatane.

7. **Oppgradering av kjøkken avdeling A** Investeringsutgift: 500 000

Avdelingskjøkkenet på avdeling A på helsesenteret er i dag ikkje i bruk, på grunn av dårleg romløyising, gamle maskiner og for lite rom. For å kunne nytte kjøkkenet og gje ei god teneste til bebuarane vert eitt pasientrom gjort om til kjøkken, og dagens kjøkken gjort om til, og inkludert i, dagens eteareal.

8. **IKT-prosjekt**

Det er sett av 1 000 000 kr i samband med eit felles IKT-prosjekt med Vinje og Kviteseid. Formålet med prosjektet er å sjå på ein felles drift av kommunanes IKT-system.

9. **Ipadar til folkevalde**

Ipadane er 6 år gamle og må skiftast ut. Det er sett av 130 000 kr til dette.

10. **Saunaprojekt/ kunstinstallasjon**

«Soria Moria» Tangane i regi av Regionalparken: Total utgift kr 4,0 mill. Eksterne midlar frå Sparebankstiftinga DNB på 2 mill er innvilga. Søknader til TIN (Telemark Interkommunale Næringsfond), Fylkeskommunen og TUF (Telemark utviklingsfond) er under handsaming. Eiga sak om bygging og finansiering kjem til kommunestyret hausten 2016.

ENØK

ENØK – tilrår at 2017 går med til utgreiing av prosjektet og at ein på bakgrunn av det eventuelt ber om investeringsmidlar i 2018

4. PLANOMRÅDE 1 OG 6 – SENTRALADMINISTRASJONEN OG FELLES

4.1. Økonomi

- Planområde 1 har ei nettoramme for 2017 på kr 26 424 000.
- Planområde 6 er fellesinntektene til kommunen, som rammetilskot frå staten, konsesjonskraftsal, konsesjonsavgifter, skattar, eigedomsskatt frå verk og bruk, utbyte og renter.
- Fellesinntektene blir fordelt ut og utgjer nettoramma til kvart planområde.

4.2. Arbeidsområde og funksjon, årsverk og stillingar

- Planområde 1 har 12,9 årsverk fordela på 14 fast tilsette personar i sentraladministrasjonen. I tillegg er det 7,27 årsverk fordela på 14 personar som har verv eller anna tilsetjingsforhold, dette gjeld ordførar, varaordførar, tilsette i NAV (kommunal del), lærlingar på etatane, frikaup hovudtillitsvalde/tillitsvalde og hovudverneombod. Det er ein nedgang på 1,8 årsverk i høve til 2015/2016.
- Rådmannen er øvste leiar for administrasjonen, alle planområde.
- Ordførar er øvste leiar for kommunen, og er leiar for rådmannen på vegne av kommunestyret.

Politisk styring:

- Kommunestyret (KS) er øvste organ i kommunen.
- Formannskapet (FS) er plan og økonomiutval.
- Administrasjonsutvalet (ADM) er partssamansett utval for arbeidsgjevar og arbeidstakarsida i saker som gjeld tilsette/administrasjonen.
- Arbeidsmiljøutvalet (AMU) er partssamansett utval for arbeidsmiljø saker.
- Råd for eldre og skal uttale seg på vegne av desse gruppene.
- Rådet for menneske med nedsett funksjonsevne
- Ungdomsrådet skal uttale seg på vegne av barn og unge.
- Drifta av dei politiske organa kosta kr 2,7 mill. i 2015. Godtgjering til ordførar og varaordførar er då rekna med. Berre godtgjering (med ordførar og varaordførar) var kr 1,9 mill. Sjølv om det er klart at politisk verksemd må koste pengar, meiner rådmannen det er rett å vurdere om den politiske strukturen er rett. Rådmannen tek sikte på å lage eige sak om dette i fyrste halvår 2017.

4.3. utfordringar

Planområde 1 sine utfordringar:

- Økonomisk resultat og økonomistyring
- Organisasjonsutvikling, leiaropplæring og -utvikling
- Utvikling og finansiering av nye teknologiske løysingar

NAV :

Vidareføre Talenthuss saman med Vinje – det er eit aktivitetstilbod til våre brukarar for å hjelpe dei tilbake til jobb . Det er eit tiltak som er finansiera både av stat og kommune.

- Aktivitetsplikt for mottakarar av økonomisk sosialhjelp blir nå innført. Vi har Talenthuss, men det er og trong for kommunale tiltaksplassar då det bare er på kommunale arbeidsplassar vi kan setje vilkår om arbeid. Heile kommunen må vera med å bidra her.
- Tiltaka i bustadsosialhandlingsplan skal vidareførast.
- Nav Tokke skal bidra til at brukarane vert moderne og vel sjølvbetjeningsløysingane på www.nav.no som fyrsteval.

Arbeidsløysa i kommunen har auka og det fører til at mange får dårlegare økonomi og har større behov for navtenester. Busetting av flyktingar betyr og fleire brukarar av navtenester, i fyrste omgang økonomisk sosialhjelp.

I mai kom det ei stortingsmelding som skisserar store endringar for nav i framtida. Statsbudsjettet for 2017 legg opp til 0,5% reduksjon av ramma til drift av nav + effektivitetsgevinst i samband med innføring av digitale tenester. Dette vil føre til reduksjon i stillingar til nav. Drifta av Nav Tokke bygger på ein fordelingsnykel etter tal stillingar og det kan bli aktuelt å reforhandle samarbeidsavtala.

Den kommunale delen av nav har ifylgje samarbeidsavtala mellom stat og kommune ansvar for :

- Klientbasert økonomi (økonomisk sosialhjelp – i dette naudhjelp og sosiale lån)
- Informasjon om tildeling av bustad, bustøtte, startlån og utbetringstilskot
- Formidle - og hjelpe til med bustad etter lov om sosialtenester i arbeids og velferdsetaten
- Gjeldsrådgeving
- Rettleiing i økonomi
- Støttekontaktverksemd(framlegg om overføring til helse og omsorg)
- Forvalte ordninga med friplass i barnehage
- Taka aktivt del i basisgrupper, nettverksgrupper og samarbeidsmøte
- Individuelle samtaler
- Utarbeiding av individuell plan
- Fylgjekort for funksjonshemma, parkeringsprov og TT-kort

Kyrkjeleg Fellesråd

Kyrkja høyrer til under planområde 1 på grunn av kommunale overføringar til Fellesrådet, men organisasjonen er sjølvstendig i høve til kommunen. Kyrkjevevja har levert budsjettnotat med utfordringar, mellom anna behov for å styrke stillingsressursane i kyrkja, vedlikehaldsbehov og investeringsbehov.

Det er lagt inn prisauke på 1,5% på overføringa til Fellesrådet, som då utgjør kr 3,558 mill. Behov det er gjort greie for må Fellesrådet finne rom for innanfor den auka ramma. Vedlikehalds- og investeringsbehov er teke med i vedlikehalds- og investeringsplanane frå teknisk etat.

Rådmannen vil peike på at Tokke og Vinje nå har fått felles presteteneste. Ein konsekvens av dette må vera at me ser på ei samanslåing av dei to kyrkjelege fellesråda og at kommunane på litt sikt får eit fellesråd og ei kyrkjeverje.

4.4. Mål i handlingsprogramperioden

Handlingsprogram - Planområde 1 og felles – Sentraladministrasjonen		
Mål nr.	Utfordring og tiltak	Mål
4.4. 1.	Interkommunalt samarbeid om felles IKT-drift Tokke, Vinje og Kviteseid har starta eit kartleggingsarbeid med mål å få etablert eit samarbeid om felles drift.	Eit samarbeid om felles drift må settast i verk i løpet av 2017 og dei andre kommunane i Vest-Telemark må kome med for å få størst mogeleg effekt av ei felles drift.
4.4. 2.	Frivilligsentral Etablere ein frivilligsentral i løpet av 2017	Kommunen har tatt initiativ til å samle interessantar som ynskjer å drive ein frivilligsentral, men det er ikkje noko mål at det er kommunen som sjølv skal drive den.
4.4. 3.	Kompetanseutvikling	Ta i bruk KS Læring som verktøy i kompetanseutviklinga.

5 Planområde 2 Oppvekst

5.1. Økonomi

- Planområde 2 har ei nettoramme for 2017 på kr 59 967 000.

LØNNSUTGIFTER FORDELT PÅ PLASSAR/BORN (INKL. ADMINISTRASJON)

	Samla løn	Born	Plassar	Løn Pr. born	Løn Pr. plass	
Høydalsmo skule	9 800 000	64		153 125		
Tokke skule	14 110 000	180		78 389		
Tokke skule Åmdals-Verk	1 205 000	10		120 500		
Høydalsmo barnehage	2 230 000	16	21	139 375	106 190	
Høydalsmo bhg. Lårdal	2 105 000	9	14	233 889	150 357	Inkl. SFO ***)
Dalen barnehage	8 100 000	54	65	150 000	124 615	**)

*) Alle tal pr. 01.11.16

- I oversynet ser ein lønskostnader pr. born/plass. Tabellen syner at struktur har stor innverknad på einingskostnadane. Ynskje om desentralisert struktur har direkte innverknad på einingskostnadane, som òg blir avspegla i kommunebarometeret.

***) Dalen barnehage har lengre opningstid enn dei resterande barnehagane, som krev større bemanning.

****) SFO born kjem i tillegg (2), det reduserar einingskostnaden noko (men dei nyttar tilbodet mindre).

5.2. Arbeidsområde og funksjon, årsverk og stillingar

- Planområde 2 har 86,6 årsverk pr. 01.10.16 – nye tiltak som dette inkluderar: vaksenopplæring, flyktningstenesta (nytt i år). Nedskjering med årsverk på skule og barnehage (innsparing i budsjettet i 2016) - fordelt på om lag 100 stillingar/120 tilsette.

Det er ein nedgang i etaten med 0,7 årsverk, fordelar seg slik:

Mellombels stenging av Byrte:	Reduksjon med 1,2 årsverk	
Auke i flyktningstenesta/vaksenoppl:	Auke med 3,2 årsverk	
Budsjettreduksjon for 2016:	Reduksjon med 0,7 årsverk	
Reduksjon i bhg. for redusert barnetal	Reduksjon med 2 årsverk	*)

*) Etaten har justert talet på tilsette i bhg./SFO, ut frå bornetalet.

Desse årsverka er ikkje innarbeida i lønnsbudsjettet, men vil ved endra barnetal måtte aukast att hausten 2017. Men det veit ein ikkje før etter søknadsfristen i 2017.

- Oppvekstsjefen er øvste leiar for administrasjonen
- Hovudutval for oppvekst handsamar saker innafor området

5.3. utfordringar

Planområde 2 sine utfordringar:

Barnehage, skule og kulturskule:

- Kompetanse i barnehagen (situasjonen er under endring)
- IT situasjon; det er i 2016 løyst mykje av utfordringa, men det står framleis attende trong for dei lågare klassetrinna og pedagogisk personale (både i barnehage og skule) – trong for ein langsiktig plan for innkjøp og utskifting av IT-utstyr. Ein legg til grunn 4 års levetid på maskiner til elevar og 5 års levetid til pedagogisk personale
- Nye utdanningskrav i grunnskulen (basisfaga) – me har pt. ikkje nok fagkompetanse til å tilfredsstillere nye utdanningskrav. Det vil vere trong for at fleire lærerar nyttar seg av statlege ordningar med vidareutdanning
- Utviklingsplan for barnehagen
- Utviklingsmål for barnehage og skule
- Vikarutgifter i planområde 2

Flyktingtenesta:

Opplæring i skule og vaksenopplæring
Bustadsituasjonen – treng avklaringar
Lokalisering av vaksenopplæringa treng endeleg avklaring

5.3.1 Merknader til innsparingsforslag i tabell 3:

Gjeld: Innsparingsframlegg 2.7 – 2.8 – 2.9 og 2.10

Rådmannen legg til grunn at Formannskapet har kravd framlegg til innsparing, som kan gje ei innsparing på 1,5% i netto driftsresultat.

Rådmannen ser seg nøydd til å peike på moglegheitane ein har til innsparing på strukturendringar, då føresetnadane er monaleg endra etter kommunestyrets vedtak i juni.

Ved strukturelle grep, har rådmannen denne **prioriterte rekkjefølgje:**

1. Tokke skule Åmdals-Verk blir lagt ned
2. Dalen barnehage Åmdals-Verk blir lagt ned *)
3. Høydalsmo barnehage Lårdal blir flytt til Høydalsmo
4. Ungdomstrinnet blir samla ved Tokke skule

*) Ein føreslår å legge ned Dalen barnehage Åmdals-Verk før Høydalsmo barnehage Lårdal, då det er eit investeringsbehov ved å legge ned drifta i Lårdal.

Rådmannen meiner det er ikkje skulle vere noko som skulle tilseia, at ein ikkje kan eller bør gjennomføre desse fire strukturelle endringane.

Gjeld: Ytterleg reduksjon i bemanninga for barnehagen – rådmannens vurdering:

Allereie i barnehagen legg ein grunnlaget for barnets utvikling og grunnlag for faglege prestasjonar i skulen. Investering i tideleg innsats veit ein gjev best effekt og resultat.

Bemanninga blir tilpassa den faktiske søknaden om barnehageplass, det er derfor lagt inn ei innsparing med 2 årsverk neste barnehageår.

Rådmannen vil ikkje tilrå ytterlegare innsparing på bemanninga i barnehagen, om ein ikkje vil gå for strukturelle endringar. Då ein meiner det kan ha negative konsekvensar på tilbodet ein gjev borna.

Gjeld: Ytterleg reduksjon i bemanninga for skulen – rådmannens vurdering:

Skulen har dei siste åra hatt stor reduksjon i talet på årsverk. I budsjettframlegget ligg det inne framlegg på ein reduksjon med 1,8 årsverk.

Ved ein ytterlegare reduksjon, utover strukturelle grep, vil ein redusere omfang av tideleg innsats og styrking i enkeltklasser. Det vil truleg medføre auka trong for spesialundervisning og ein kan få negativ effekt på læringsresultat.

Gjeld: reduksjon i leining – rådmannens vurdering:

I juni 2012 var det halde årleg dialogmøte mellom kommunen og Fylkesmannen. Utdanningsdirektøren peika på nokre negative utviklingstrekk på grunnskulen i Tokke, blant anna ein høg andel med elevar som har vedtak på spesialundervisning og stor andel av elevane på låge meistringnivå i nasjonale prøver.

Utdanningsdirektøren tilrådte at me søkte om rettleiing som direktoratet gjev tilbod om. I tida med rettleiing har det vore gjort omstillingsprosessar i leiinga og ein har retta fokus mot fagleg utvikling og ikkje berre drift. Rolla som leiar (styrar/rektor) har blitt betydeleg meir omfattande – som leiar har du ansvar for drifta og det faglege, det siste har blitt betydeleg meir omfattande den siste tida. Med god innsats av leiing og tilsette, har ein klart å fått positive utviklingstrekk både på andel elevar med vedtak og heving av fagleg prestasjonar på nasjonale prøver. Dette er ei utvikling som ikkje kjem av seg sjølv og ein treng leiing som er tett på det som skjer på avdelinga eller klasserommet. Rådmannen vil peika på at ein må ha tid til leiing for å få prestasjonar, ein reduksjon i tid til administrasjon vil kunne medføre at ein ikkje held på dei dyktige leiarane me i dag har, då rammene for å skape ein god barnehage og skule ikkje er tilstades.

FORSKING SYNER:

Blant anna Nordenbo mfl. 2010 og Hattie i 2009 seier:

Kva er viktigast for god læring hjå elevane? (prioritert rekkjefølgje):

Læraren; for å gjere læraren god, treng ein fagleg utvikling og kollegaer for å drøfte problemstillingar med.

Skuleleiing; skular med dyktig leiing oppnår betre resultat enn skular der ein ikkje har ei skuleleiing med fokus på det pedagogisk arbeidet ved skulen. *)

*) Skuleleiing er definert som heile leiingspyramiden hjå skuleleiinga i kommunen dvs. leiing i følgjande pyramide. Det er viktig at oppvekstsjefen er pådrivar og motivator for resten av organisasjonen.

5.4. Mål i handlingsprogramperioden

Handlingsprogram - Planområde 2		
Mål nr.	Utfordring og tiltak	Mål
5.4.1.	«Vurdering for læring»	Vidareføring i 2017
5.4.2.	«Aktiv og synleg kulturskule» Tokke kulturskule skal bli ein viktig ressurs og kompetansesenter for kultur.	Organisere vår verksemd i tråd med den nye rammeplanen for Norske kulturskule – samarbeid i regionen.

		Sikre og styrkje eit godt samarbeid mellom kulturskule og heim. Opprette eit samarbeidsutval for kulturskulen.
5.4.3.	Kompetanseheving	<i>Barnehagen:</i> Kompetanseheving med fokus på det pedagogiske tilbodet.
		<i>Skulen:</i> sikre naudsynt kompetanse i basisfaga, som stettar lovkrav
		<i>Vaksenopplæring:</i> kompetanse på undervisning ovanfor flyktningane
5.4.4.	«Utforming» av undervisninga for flyktningar i skulen og vaksenopplæringa	Det er trong for å vurdere organisering av undervisningstilbodet for born av flyktningar i grunnskulen og vaksne i vaksenopplæringa.

Høydalsmo barnehage:

Det er vurdert tre ulike alternativ i forhold til ny/utbetring av barnehagen i Høydalsmo.

- ◀ Utbetring av eksisterande barnehagebygg
- ◀ Nytt bygg
- ◀ Bruk av eksisterande kommunale bygg i Høydalsmo

Grunna den økonomiske situasjonen, har rådmannen vurdert å ikkje kostnadsrekne dei ulike prosjekta.

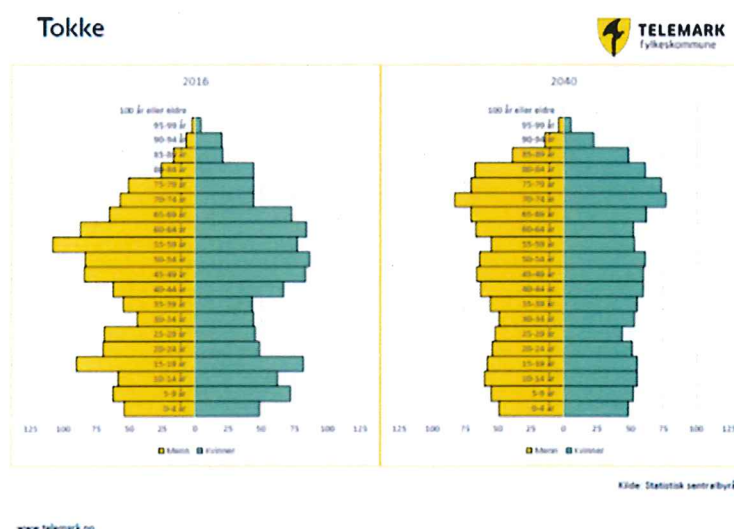
6. Planområde 3 Helse- og omsorgsetaten

6.1. Økonomi

Planområde 3 har ei nettoramme for 2016 på kr 69 175 000.

Dei siste åra har helse og omsorgsetaten hatt eit stort overforbruk . Overforbruket er til største del knytt til stillingar og lønnskostnader. For å få til ei sunn drift så må etatens utgifter reduseras til eit nivå som er riktig i forhold til tenestebehov.

Folketalsutviklinga synar at andel personar over 60 aukar fram mot 2040.

Tokke kommune ligg høgare enn andre kommunar på fleira av tenesteområda.

Telemarkforskning sin rapport synar til at helse og omsorgsetaten i Tokke kommune har eit høgt forbruk i forhold med andre jamfør bare kommunar. Det er spesielt innanfor legeteneste, institusjon og heimebasert omsorgs tenestar. Rapporten visar til ei undersøking frå 2004, som konkluderer med at bemanningsfaktor for sjukeheim har eit nasjonalt snitt på 0,79 for sjukeheim. Det er å merke seg at samhandlingsreforma starta opp 2008 og nye utfordringar har komme til, snittet på bemanning bør derfor oppgraderas i nokon grad.

Grunnen til at vi ligg høgare innanfor legetenesta er at vi brukar mykje resursar på legevakt, både menneskelege og økonomiske. Det er i gong eit samarbeid for å sjå på modeller for legevakt, som kan fylla de nye krav som kjem i framtida. Kommunebarometeret synar at Tokke kommune ligg godt på kvalitet i helsetenestane, som nr 14 totalt i landet, nr 2 i fylket.

Helsestasjon og skulehelsetenesta har tidligare lege høgt i forhold til andre kommunar. Det kan ha å gjera med at det blir bruka ein del resursar knytt til vidaregåande. Utviklingsstrategi for helsestasjon og skulehelsetenesta frå 2010 har normera helsesøsterresursar knytt til kvar elev og born. I forhold til den så ligg Tokke kommune akkurat innanfor krav til helsesøster, når det blir tatt omsyn til skulehelseteneste på vidaregåande. Per 200 ungdomar skal det vera knytt 26 % helsesøsterstilling. For å ivareta flyktningarbeidet, så er det behov for auka bemanning på helsestasjon. Det er eit svært tidkrevjande jobb, som krev mykje for og etterarbeid.

IPLOS data for 2015 visar at Tokke kommune har høg dekkingsgrad på heildøgns omsorg på 24,6 % , mot landets 17 – 20 % . Dekkingsgraden målas utifrå antall plasser med heildøgns omsorg i forhold til antall eldre over 80 år. Heimetenesta har og høg dekkingsgrad.

Telemarksforskning synar og til at ATA (ansikt til ansikt tid) i Tokke kommune ligg rundt 60 %, mens planlagt tid bør ligge opp mot 80 %. Eigen statstikk synar at fleire av områda har høg ATA tid, til døme heimehjelp (97 %), psykisk helse (78 %) og Åheim bufellesskap (83 %), mens Høydalsmo alderspensjonat og heimesjukepleia (69 %) har noko lågare ATA tid. Ei måling i september visar fyljande ATA tid:

På kommunebarometeret ligg eldreomsorgen på plass 246 i landet.

		0833 Tokke	Kostrøgruppe 03	Telemark	Landet uten Oslo
		2015	2015	2015	2015
Pleie- og omsorgstjenestene samlet					
Prioritering					
Netto driftsutgifter pleie og omsorg i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter, konsern	Prosent	32,2	32,5	33,7	30,9
Institusjoner (f253+261) - andel av netto driftsutgifter til plo, konsern	Prosent	50,5	48,9	41,3	44,4
Tjenester til hjemmeboende (f254) - andel av netto driftsutgifter til plo, konsern	Prosent	48,7	46,8	53,0	50,3
Aktivering, støttejenester (f234) - andel av netto driftsutgifter til plo, konsern	Prosent	0,8	4,3	5,7	5,3
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten, konsern	Kroner	28 332	21 140	18 692	16 197
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 80 år og over, konsern	Kroner	448 120	385 137	373 007	371 159
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 67 år og over, konsern	Kroner	152 597	120 303	110 796	109 336
Hjemmetjenester					
Prioritering					
Dekningsgrader					
Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 0-66 år	Antall	37	23	25	21
Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 67-79 år.	?	105	89	72	68
Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 80 år og over.	?	310	382	341	329
Produktivitet/enhetskostnader for hjemmetjenester					
Korrigerede brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner), konsern	Kroner	245 057	222 961	249 835	237 314

Tabell 1.

6.2. Årsverk og stillingar

Planområde 3 har 98,42 årsverk fordelt på 156 tilsette.

Det siste året har etaten spart 100 % stilling som omsorgssjef. I tillegg har det vært redusert i konsulentstilling i etaten og den var fjerna frå legekantoret, det gjer at 40 % stilling totalt er redusert gjennom 2015 -2016. For å gjera større innsparingar så trengjer etaten gjera større grep og interne endringar. Endringane må gå over tid, det beror på at det er nokon tenestar som er tildelt, som må avsluttas.

6.3. Utfordringar

Omorganisering og effektivisering

Det er gjennomført ei omorganiseringsprosess i etaten, som skal realiseras i løpet av åra som kjem. Det er foreslått endringar i fyrste omgang i organisering av avdelingar og drift, men og ei effektivisering i forhold til samdrift og styring av innsatsområde. Det er svært viktig at tenestane blir dreia mot førebygging på alle område, for å få redusert det framtida behovet og utgifter.

Etter at helse- og omsorgsetatane var slått saman i 2015, har helseetaten ikkje hatt hensiktsmessig leiing og organisatorisk plassering. Det er svært viktig å få leiing på plass i alle deler av organisasjonen, både for å få god styring på tenestane, men ikkje minst å få personalleiing på plass. For å få ei leiarstilling som kan ivareta heile avdelinga er det foreslått at noko resurs frå legekantoret blir omdisponert og at avdelinga blir organisatorisk lagt saman med dei andre avdelingane i omsorg. Det er og foreslått at kjøkken, som har vore ei eiga avdeling, blir lagt under institusjon. Resultatet blir då fire avdelingar i helse og omsorgsetaten: institusjon, heimebasert tenestar, Åheim bufelleskap og avdeling for helsetenestar.

Etaten gjennomfører i dette handlingsprogrammet ei rekke effektiviserings- og omstillingstiltak som til saman vil gje ei innsparing. Innsparinga forventar en å oppnå gjennom blant anna reduksjon av institusjonsplasser og strammare tildelingspraksis i heimebaserte tenestar. Det er foreslått at å

oppretta ei fast stilling på tildelingskontoret. Gjennom 2015 - 2016 er det, gjennom intern omrokking, bruka resursar på ei stilling, på det som blir omtalt som tildelingskontoret. Dette har vart ei svært god ordning, som har letta arbeid for avdelingsleiarane og som har sikra brukarane sine rettigheitar og i tillegg sikra riktig lov handtering av søknader om omsorgstenestar. Tenestetildelinga skal fortsatt sikre lovpålagte og forsvarlige tenestar. Det er og ynskjeleg at tildelingskontoret tar over tildeling av vedtak for alle tenestar som nå er lagt til NAV – tildeling og oppfølging av støttekontakt. Det betyr at NAV vil overføre stillingsheimel, som blir lagt til stilling på tildelingskontoret. Det er svært viktig at denne stillinga blir lokal. Tildeling av tenestar heng tett saman med kvalitetsarbeid. I tillegg er det ei kompetanse som brukas dagleg, då det fortløpande blir gjort mange vurderingar.

For å spare ressursar så må me inn å sjå på ressursbruken i heimetenesta. Det er lagt inn forslag om å spare stillingar gjennom å legge om drifta på Høydalsmo alderspensjonat og legge drifta inn i ordnært arbeid i heimetenesta. Det må gjerast alternative innsparingar gjennom innføring av multidose for heimetenesta og psykisk helse, i tillegg til å redusere tenestenivået. Samstundes må me sjå på kva konsekvensar omlegginga av reduksjonen av institusjonsplassar vil ha for tenesta.

Omorganiseringa omfattar i tillegg ei satsing på ei sikring og kvalitetsauke for brukara av omsorgstenesta, gjennom arbeid med nettverket «Nytt Blikk». Mykje deltid er uheldig både for kvaliteten av tenestane men og for rekruttering av kompetent arbeidskraft. Eit nytt syn på arbeidstidsordningar vil være med på å skape ei god og framtidsretta ordning for både brukarar og tilsette. Dette vil krevje endring i arbeidstid og turnus, men vil på sikt være eit tiltak for å stabilisere tilstrekkeleg kompetanse på jobb til ein kvar tid

6.3.2. utfordringar og fokusområde

Samhandlingsreforma og fordeling av oppgåver mellom kommune og spesialisthelsetenestene fortsetter. Det vil fortsatt vera svært viktig å oppretthalde styrka satsing på tenestar som skal bidra til at innbyggjar med pleie- og omsorgsbehov, skal kunne bo lengst mogeleg heime. Demensomsorg, rusomsorg, velferdsteknologi og rehabilitering/kvardagsmeistring er sentrale satsingsområder, men og område der kompetansekrava blir sterkare. Frå 2020 vil det bli lovpålagt med dagaktivitet for demente.

Førebygging vil fortsatt vera eit fokusområde for alle tenestar i helse og omsorgsetaten. Framfor alt gjeld dette born og unge. Nasjonalt er dette eit satsingsområde det er lagt stor vekt på. Tokke kommune har gode tenestar til born og unge og ei vidareutvikling av lavterskeltilbod vil vera relevant. Det gjeld spesielt i forhold til tverrfageleg arbeid.

Det vil i handlings programmet fokuseras på styring av oppgåver og utvikling av kompetanse i større grad enn tidlegare. Klare avgrensingar av kva som skal vera kommunale oppgåver vil vera viktig for at innbyggjarane skal kunna planegge sine liv og sin alderdom. Fokusområde for styrking av kompetanse, som er nødvendig for kommunane, vil vera dei innsatsområde som er nasjonal satsing: rehabilitering, kreft, demens, KOLS og rus og psykisk helse, samt born og unge.

Regjeringa har varsla ei auke i arbeid med rus og psykisk helse. I Tokke kommune har enn dei siste åra hatt stort trykk på tenesta for psykisk helse og rus. Det er i årets budsjett lagt in ei reduksjon i psykisk helsetenesta med 40 % stilling. Grunnen til dette er at i Telemarksforsking's rapport er det foreslått ei reduksjon i psykisk helse, på grunn av at enn forholdsvis brukar meir til denne typa av tenestar i Tokke kommune jamført med andre kommunar. Gjennom eit tettare samarbeid med

heimetenesta er det mogelegheit for ei reduksjon i tenesta for året 2017. Dette må vurderast frå år til år utifrå antall brukarar og behov.

Samhandlingsreforma fortsetter og frå 2017 skal det innførast nye øyeblikkeleg hjelp plasser for psykisk helse og rus. Dette vil krevja ei auka innsats for kommunane, og det vil krevja meir av andre delar av tenestane og meir og tettare samhandling og samarbeid.

Leiing vil vera viktig for helse og omsorgstenesta, noko som og er eit nasjonalt satsingsområde. For å klare å styre tenestane i større grad er det viktig å stille i stand gode leiarar som er både fageleg kompetente og som kan drive tenestane mot planlagt og ønskeleg retting.

Ei anna utfordring som bør prioriterast er kva for alternative dagtilbod Tokke kommune har behov for. Det er fleire forskjellige grupper som har behov for dagaktivitetstilbod. Per i dag er kjøper vi og dagtilbod for fleire på KVITO. For å få tilbod på KVITO så må brukarane vera relativt godt fungerandes og vera i stand til å jobba i stor grad sjølvstendig. Vi ser at det ikkje passer alle brukarar, så det blir viktig å sjå på kva vi kan få til i eiga kommune. Det økonomiske bilete må og sjåas på i samheng med fleire tilbod som kan samordnast. I perioden 2012 -2016 har utgiftene auka med omtrent 500.000.

6.4. Mål i handlingsprogramperioden

Mål nr.	Utfordringar og tiltak	Mål
6.4.1.	<p>Sikra fageleg kvalitet og heilskap i tenestane.</p> <p>Indikator: Etablera eit kompetent og effektivt tildelingskontor</p> <p>Utforming og innhald i omsorgstenesta skal medverka til at brukaranes behov for tenestar bli ivareteke og gjer mogelegheit for mestring av eiga liv og deltaking i fellesskapet.</p> <p>Indikator: Kvardagsmeistring skal vera eit etablera og systematisk tilbod i Tokke kommune.</p> <p>Forprosjekt for alternative dagaktivitetar for forskjellige brukargrupper.</p>	<p>«Tokke skal være eit samfunn der innbyggjarane er trygge og kjenner seg velkomne»</p> <p>Kommunens tenester er like tilgjengelege, har like kvalitet og gjer like godt resultat uavhengig av brukarens kjønn, etnitet, religion eller livssyn, funksjonsevne, seksuelle orientering</p>

6.4.2	<p>Gjennomføre omorganisering i etaten, for ei meir effektiv og tydeleg teneste, i tråd med anbefalingar i «Rapport organisering av helse og omsorgstenestane i Tokke kommune»</p> <p>Indikator:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oppretta ny avdeling for helsetenestar - Kjøkken blir lagt in under institusjon - Oppretta tildelingskontor 	<p>«Tokke kommune skal vera ein trygg og god stad å bu, leve og vekse opp i»</p> <p>Helse og omsorgstenesta har ei organisering som står fram som ei samla eining for våre brukarar, som er robust og effektivt løyser våre oppgåver, og som er tydeleg i ansvar og roller.</p>
6.4.3	<p>Arbeide med alternative turnusordningar som er med på å sikra dagleg drift og utvikling i etaten</p> <p>Indikator:</p> <p>Andel tilsette med ufrivillig deltid er redusert</p> <p>Medarbeidarar gjevas rom for fridom, initiativ og medbestemmelse i eget arbeid. Ha et helsefremmende arbeidsmiljø og jobbe aktivt for å få ned sjukefråværet</p>	<p>«Tokke kommune rekrutterer, utviklar og arbeider for å ha god kompetanse i organisasjonen»</p> <p>Rekruttere og behalde personale</p> <p>Redusere sjukefråvær</p>
6.4.4.	<p>Indikator:</p> <p>Antal leiarar som har gjennomgått vidareutdanning i leiing</p> <p>Antal tilsette som har starta opp og gjennomgått kurs KS Læring</p> <p>Auka satsing på kompetanseheving innanfor fokusområde (demens, rus og psykisk helse, kreft, KOLS og rehabilitering)</p> <p>Indikator:</p> <p>Team er etablert innanfor alle innsatsområde</p>	<p>«Tokke kommune skal vere ein ettertrakta arbeidsplass og ein arbeidsgjevar som kan tilby utfordrande og interessante arbeidsoppgåver i eit godt arbeidsmiljø»</p> <p>Leiarar og etatens medarbeidarar har kompetanse til å møte aktuelle utfordringar.</p>

6.5 Investeringsbehov

6.5.1 Oppgradering skyljerom institusjon

Skyljerom på institusjon er ikkje restaurera på mange år og nå er behovet prekært. Dekonterminator som gjer reint utstyr har vore reparera på av vaktmeister fleirfaldige gonger. Det er eit prioritert tiltak jf smittevern.

Kostnad: 350.000 ,-

6.5.2 Ombygging av avdelingskjøkken/matrom avd A institusjon

Avdeling A har ikkje eit fungerande kjøkken. Nå fraktas all oppvask ut til hovudkjøkkenet for å vaskes. Institusjonen er gamal og når drifta skal leggjast om er det behov for å sjå på fellesareala i tillegg. I tillegg ville dette vera med på å organisere arbeid rundt måltider på ei betre måte, så at matsituasjonen ville blir roligere for pasientane. Matromet på avdeling A er eit rom som er opent og ligg opp mot ein gang. Det er behov for å få eit meir skjerma og roleg matrom for bebuarane på avdeling A med eit eiga kjøkken.

Kostnad: 300 .000,-

6.5.3 Tiltak som ikkje er prioritera i år:

Bygging av forsterka omsorgsbustad

Carport heimetenesta - heimesjukepleiar brukar mykje tid kvar morgon på vinteren til å måke bilane før dei reiser ut. Tid som kan brukas betre til andre oppgåver.

Ombygging av felleskjøkken

Nykelsystem for helse og omsorgsetaten

7. Planområde 4 Plan, næring og kultur

7.1. Økonomi

- Planområde 4 har ei nettoramme for 2017 på kr 13 652 000.

7.2. Arbeidsområde og funksjon, årsverk og stillingar

- Planområde 4 har 10,85 årsverk fordelt på 19 tilsette.
- Plan- og næringssjefen er øvste leiar for administrasjonen.
- Utviklingsutvalet (UTU) handsamar saker innafor områda reiseliv, landbruk og kultur. Formannskapet som næringsutval og planutval handsamar saker kring kommunale eigedomar, næringsareal, reguleringsplanar, kommunedelplan m.m.
- Nærings saker og plansaker går til formannskapet som er nærings- og planutval.

7.3. Utfordringar

Etter fleire år med innsparingar har PNK – etaten nå lite midlar tilgjengeleg utover ordinær drift, og dermed lite kapasitet til å drive næringsarbeid, større prosjekt-, plan- og utviklingsarbeid.

Potensiale for ytterlegare kutt i PNK – etaten ligg på ikkje lovpålagte stillingar og tenestar, dvs innan kultur, barne- og ungdomsarbeid, reiseliv, næringsstilskot og sommarjobb for skuleungdom.

Næring:

Av totalt 7 mill i årlege konsesjonsavgiftsinntekter i Tokke, som primært skal gå til næringsføremål, vert 3,5 sett av til næring direkte. 1,6 til næringsstiltak og nesten 2,0 har dekt næringsarbeid i administrasjonen: 50% av stilling til PNK-leiar, 50% kulturhusleiar/ næring, reiselivskonsulent og landbruksjef. Kulturhusleiarstilling er ikkje vidareført, men tilskot til landbruk på 0,5 mill er lagt inn i ramma for 2017. Resten av konsesjonsavgiftsinntektene går til nedbetaling av lån.

Landbruksforvaltninga mottek om lag 1,5 mill årleg i statlege midlar.

For å ha kapasitet til å jobbe meir utadretta med næringsarbeid, er det behov for auka ressursar. Primært er det ynskje om ei stilling til dette, alternativt avsette midlar til innleige. Satsinga kring etableringa av næringshage, nyetableringar, attraktivitet/ bulyst m.m. er viktig for å kunne følgje opp nyleg vedteken samfunnsdel og næringsplan.

Visit Telemark er under omorgansiering, og føreslått modell for framtidig finansiering inneber ei auka årleg utgift for Tokke kommune på 85 000,-. I K - sak 16/1 om reiselivsorganiseringa vedtok Tokke m.a. at midlar til å dekke auka utgifter skulle søkjast frigjort gjennom ei opprydding av regionale selskap der Tokke i dag bidreg finansielt. Dette er ikkje avklara og vi må difor kome attende til endeleg organisering og finansiering av Visit Telemark og konsekvensane av dette.

Faste utbetalningar Næringsstiltak:

Telemarkskanalen Regionalpark (eigarskap)	200 000,-
Skien – Dalen Skipsselskap	100 000,-
Skafsåheia Løypelag (årleg tilskot jfr avtale om drift)	120 000,-
Dalsmarken (tidlegare 80 000,- redusert 2016)	30 000,-
Tokke Båtlag (sak skal opp før 2017 – sesong)	20 000,-
Henrik Ibsen (praksis på lik line med Victoria)	100 000,-
Vandre Telemark (ut 2017) ny organisering	45 000,-
Tilskot marknadstiltak (Næringsksamskipnad)	45 000,-
Haukelivegen AS	22 500,-
TOTALT, næring	682 500,-

Plan: Ei eventuell omorganisering mellom PNK og teknisk kan på sikt gje innsparingar i stillingar, men vil på kort sikt fyrst og fremst gje betre utnytting av dei faglege ressursane. Gebyrinntekter frå kart- og oppmåling utgjer årleg omlag 600 000,-, byggjesak 250 000,- og plan 50 – 100 000,-, totalt omlag 900 000,-.

Det er i gang ny nasjonal kartlegging av alle kommunar i landet i regi av Statens kartverk (lasercanning 2 pkt/m²). Kommunane, saman med andre aktørar som nyttar kartdata som t.d. Statens vegvesen og kraftselskapa, får i samband med dette tilbod om å kunne få betre kvalitet til 5 pkt/m² på kartdata for utvalde område som er særleg aktuelle i samband med utbyggingar (sentrum, vegar, utbyggingsområde). Dette er eit tilbod vi kjem til å få nå, i prosjektet som strekkjer seg over 3

– 4 år. Kostnadene kan vi fordele over desse åra. Vi er i dialog med kartverket om aktuelle område, og har ikkje per i dag oversikt over kostandene. Viss prosjektet kjem i gang i 2017, vil vi søkje å dekkje utgiftene innanfor ramma vår på plan/ kart/ oppmåling.

Planstrategien har inne føringar med oppstart av planarbeid i Høydalsmo og på Dalen. Det vil vere behov for innleige av plankapasitet for å gjennomføre omfattande reguleringsplanarbeid som dette.

Kultur:

Lønsmidlane på vakant stilling innan kultur- og idrettskonsulent ligg i ramma for 2016. I samband med overføring av kultur til oppvekst kan dei administrative ressursane nyttast betre og det er framlegg om innsparing på 60% stillings som følgje av dette. Stillinga er viktig for å kunne yte dei tenestane mot born og unge, lag/ foreiningar, kulturinstitusjonar, reiseliv/ næring og for å søkje om eksterne midlar t.d. spelemiddelsaker og andre ordningar.

Stilling som kulturhusleiar vart trekt inn i 2016. Oppgåver knytt til kulturhusorganisering er løyst mellombels gjennom innleige og intern omfordeling av oppgåver. På sikt er også desse oppgåvene tenkt løyst gjennom omorganisering av kultur til oppvekst og bruk av stillingar der.

Vedtak om auka støtte til Grimdalsmuseet i samband med konsolidering med VTM, K-sak 16/3: Tokke Kommune løyver med verknad frå 1.1.2017 kr. 200.000,-. Denne summen kjem i tillegg til dagens løyving på kr 140 000. Finansiering: Budsjett 2017- Økonomiplan 2017-2020. Vi tilrår auke innanfor kulturbudsjettet, sjå tabell 4.

Faste utbetalningar kultur:

Kulturmidlar, lag og foreningar	130 000,-
Kulturmidlar, fordeling idrett	165 000,-
Vernepris	10 000,-
Sponsormidlar	20 000,-
Kulturprisen	20 000,-
TV – aksjonen	18 000,-
Lårdal ungdomshus	15 000,-
<u>Tilskot til private grendehus:</u>	
Eidsborg grendehus	54 500,-
Mo grendehus	54 500,-
Austheii grendehus	31 000,-
<u>Tilskot til idrettsanlegg:</u>	
Høydalsmo IL (skiløyper)	60 000,-
Telemark hoppanlegg (Huka) (auke 2015)	100 000,-
Åmdal IL	40 000,-
Totalt tilskot kultur	718 000,-
I tillegg kjem tilskot til museum:	
Rentestøtte VTM (2015)	475 000,-
Tilskot VTM	848 000,-
Totalt tilskot museum	1 323 000,-
TOTALT, TILSKOT KULTUR INKL MUSEUM 2015:	2 041 000,-

Tokke ligg på topp i Telemark når det gjeld utgifter til kultur per innbyggjar. Omlag 7 mill av dette ligg innanfor PNK sitt ansvar: Kulturadministrasjon, kulturhus/ samfunnshus/ idrettsanlegg, faste tilskot museum og lag/ foreiningar, ungdomsklubb og bibliotek. Resten av utgiftene er knytt til drift av kulturhus, kulturskule og avskrivningar på kulturbygg.

KOSTRA-TAL KULTUR 2015 (1000 kr)							Avskrivning	
Funksjon	Ansvar		Brutto driftsutg.	Driftsinntekter	Netto driftsutg.	Ansvar 642	Total	
231 431, 432, 110, 581		Akt. tilbud born og unge	1030	184	846	0	846	
370 441,442,111		Bibliotek	1669	326	1343		1343	
373	421	Kino	29	33	-4		-4	
375 423, 453, 110		Museum	1512	185	1327		1327	
380 432, 423, 454, 422, 411		Idrett	915	124	791		791	
381 422, 432, 581, 582		Kommunale idrettsbygg og -anlegg	1903	618	1285	593	1878	
383 231, 110		Kulturskolen	3592	405	3187	0	3187	
385 410, 411, 420, 422, 423		Andre kulturaktiviteter	1930	282	1648	29	1677	
385 432, 433, 454, 581								
386 422, 431, 581,110		Kommunale kulturbygg	4121	300	3821	3088	6909	
		Sum	16701	2457	14244	3710	17954	
		Pr innbyggjar:					7,9867	
		(avskrivning korrigert ned etterpå med ca 1 mill.)					dvs kr 7 987	

Investeringar:

Saunaprojekt/ kunstinstallasjon «Soria Moria»Tangane i regi av Regionalparken: Total kostnad 4,5 mill. Eksterne midlar frå Sparebankstiftelsen DNB på 2 mill er innvilga. Søknader til TIN (Telemark Interkommunale Næringsfond), Fylkeskommunen og TUF (Telemark utviklingfond) er under handsaming. Eiga sak om bygging og finansiering kjem til kommunestyret hausten 2016.

Sal av kommunale eigedomar

For å vere aktive eigarar av hytteområda som er i kommunal eige på Hallbjønnsekken bør kommunen m.a. investere infrastruktur, og vere pådrivarar for utvikling og sal av tomter. Dette har vi lite ressursar til. Kommunen som eigar av hytteområde på Skafsåheia gjev oss dessutan ei dobbeltrolle sidan vi er eit forvaltningsorgan. Sal av egedomen kunne ha tilført midlar avsett til investeringar/ Kommunen eig òg fleire utmarkseigedomar som ikkje er aktuelle å nytte til bustad- eller næringsområde, og som kan vere aktuelle å leggje ut for sal.

7.4. Mål i handlingsprogramperioden

Handlingsprogram - Planområde		
Mål nr.	Utfordring og tiltak	Mål
7.4.1	Etablering av næringshagebygg og næringshagemiljø på Dalen. Aktive i ByReg – programmet regionalt, og i næringshagearbeidet lokalt.	Nye arbeidsplassar, styrke kompetansemiljø og utvikle næringslivet gjennom lokalt og regional samhandling-
7.4.2	Etablering av språkkafè og fysisk tilrettelegging av lokalitetane på kulturhuset.	Utvikling av kulturhuset og biblioteket som møteplass.
7.4.3	Bruke nettverk og kompetanse i Byreg – programmet si gruppe om bustadattraktivitet for å vurdere nye, aktuelle område. Starte reguleringsplanarbeid Dalen og Høydalsmo etter planstrategien si prioritering.	Synleggjering av bustadtomter, samt finne nye, aktuelle område for attraktive tomter.

7.4.4	Starte arbeidet med sal av kommunale utmarkseigedomar og utbyggingsområde på Hallbjønnsekken.	Styrke fondsavsetjinga, redusere arbeid med forvaltning av eigedomane og unngå dobbeltroller.
-------	---	---

8 Planområde 5 Teknisk

8.1. Økonomi

- Planområde 5 har ei nettoramme for 2017 på kr 17 457 000.

Dei siste åra har teknisk etat hatt eitt underskot på rekneskapen. I 2016 er det gjort grep som er tenkt vidareført i 2017 for å gje eitt fortsatt betre økonomisk resultat.

8.2. Arbeidsområde og funksjon, årsverk og stillingar

- Planområde 5 har 33,59 årsverk fordelt på 53 stillingar.
- Per 1.10.16, held teknisk etat følgjande stillingar vakante:
 - 0,5 årsverk VA-ingeniør
 - 1,0 årsverk eigedomsforvaltar
 - 1,0 årsverk driftsoperatør
 - 1,5 årsverk reinhald

Desse stillingane vert også haldne vakante i 2017, men med interne omprioriteringar vil me prøve å få tilsett i stillingane knytt til VA.

- Teknisk sjef er øvste leiar for administrasjonen.
- Hovudutval for utvikling (UTU) handsamar saker innafør området.

8.3. utfordringar

Planområde 5 sine utfordringar:

- Redusere tenestetilbodet i takt med nedbemanning og omprioritering av arbeidsoppgåver
- Oppjustering av kommunalt vegnett for å tilfredstille nye vektgrenser for blant ana timmertransport
- Fortsetje med arbeidet knytt til vurdering av bruk og eventuelt sal av tome kommunale bygg
- Utføre vedlikehald av kommunale bygg i samsvar med utarbeidd vedlikehaldsplan
- Preventivt vedlikehald av kommunale vegar for å hindre større utgifter seinare
- Fortsette med oppgradering av bad på Tokke helsesenter.
- Framtidig etatsstruktur og organisering av etaten
- Vurdere avtale på driftsovervakinga på VA-avdelinga

8.4 Mål i handlingsprogramperioden

Handlingsprogram - Planområde 5		
Mål nr.	Utfordring og tiltak	Mål
8.4. 1.	Oppgradering av Høydalsmo vassverk.	Finne alternativ vasskjelde til Høydalsmo
8.4. 2.	Utføre vedlikehald etter utarbeid vedlikehaldsplan. Setje opp prioriteringsliste for 2017.	Kome godt i gang med jamn og forutsigbar vedlikehald av kommunale bygg og bruk av eigne arbeidsfolk.
8.4. 3.	Vurdere kommunale vegar i forhold til nye vektgrenser for blant ana timmertransport.	Kategorisere og prioritere kommunale vegar i forhold til nødvendig opprusting.
8.4.4.	Energieffektivisering	Redusere utgifter knytt til straumforbruk på utvalde kommunale bygg. Avhengig av investeringsmidlar.
8.4.5.	Privatisere kommunale vegar	Ha klar ei prioritering og planlegging av privatisering av kommunale vegar, for slik å redusere framtidige utgifter til vegvedlikehald.
8.4.6	Vurdere arbeidsstokken på planområde 5 i forhold til vakante stillingar	Å finne eitt akseptabelt nivå i forhold til antall tilsette. Halde dagens vakante stillingar fortsatt vakante fram til ny etatsstruktur er vurdert.
8.4.7	Fortsetje arbeidet mot ambulerande vaktmeisterteneste i heile kommunen	Ha klar ein plan på utføring og kompetanseoverføring.

9. Oppsummering av framlegg som skal utgreiast

I rådmannens budsjettframlegg er det tatt inn ein del punkt som må utgreiast vidare. Her er ein oppsummering av desse:

Planområde 1 og 6:

Vurdering av politisk struktur

Vurdering av kyrkjeleg organisering

Vurdering av sentralbordfunksjonen

Planområde 4:

Vurdering av organisering og finansiering av Visit-Telemark

Vurdering av sal av kommunale eigedomar

Vurdering av kapasiteten til næringsarbeidet i Tokke kommune

Planområde 5:

Vurdering av sal av kommunale bygg

Vurdering av privatisering av kommunale vegar

10 Kommunale avgifter og brukarbetaling

Tokke har på mange område låge avgifter og brukarbetalingssatsar, dekningsgraden er ennå låg på vatn- og kloakk, høvesvis 86,79 og 93,81% i 2015. I kroner utgjorde dette kr 0,9 mill., det nærmar seg såleis full dekningsgrad og prisauken må tilpassast dette.

10.1 Vatn, avløp og renovasjon

Budsjettframlegget inneber fylgjande:

7% auke i vass- og kloakkavgiftene i 2017. Avgiftene skal harmoniserast slik at avgiftene i hytteområde ikkje er høgare enn dei høgaste i kommunale bustadfelt. Avgifter for septiktøming fylgjer vedtaket i representantskapet i Renovest IKS. Det er rekna med full dekningsgrad i tråd med selskapsavtala. Det har vore overdekning når det gjeld renovasjonsavgiftene dei siste åra, og denne blir såleis heller ikkje auka for 2017.

10.2 Andre avgifter og brukarbetalingar

Feiing - brannsyn

Avgifta fylgjer vedtak i representantskapet i Vest-Telemark Brannvesen IKS og byggjer på full dekningsgrad.

Husleiger

For dei fleste kommunale bustadene blir satsane auka med konsumprisindeksen. Det er gjort vedtak i kommunestyret i 2014 om ein generell auke i husleigene. Ved nye leigekontraktar vert det bare ein utleigepris, eventuelt subsidiering av husleige skal avtalast i arbeidskontrakt.

Pleie- og omsorg

Eigenbetalingane på heimetenester aukar med inntil 7 %. Prisane på mat frå kjøkkenet blir auka med inntil 7%. Betalingsatsar som er avhengig av statlege og andre retningslinjer blir justert til det som lovverket gjev høve til.

Skule og barnehage

Satsane for grupper i kulturskolen for dei over 18 år blir auka med 25%, satsane blir elles ikkje auka i 2017. Me er prisleiande i Vest-Telemark. Satsane for barnehagebetaling vert endra i tråd med dei statlege føringane. Maksprisen er i statsbudsjettet auka med kr 85 til kr 2 730 (3,2%). For skule-/fritidsordninga blir satsane auka med 6%.

Teknisk etat , plan- og næringsetaten

Det er underdekning på byggesaksgebyr, oppmålingsgebyr og plangebyr. Det blir lagt opp til ca 3% auke i 2017. Det blir lagt fram eiga sak om dette.

11 Fond og gjeld

Fond

Disposisjonsfonda har minka mykje dei seinare åra. Det er nå disponibelt om lag kr 1,8 mill. kr. – dette er minst 15 mill. kr for lite.

Gjeld

Ved utgangen av året 2016 vil me ha 165 mill kr i gjeld. Investeringsplanen tilseier at gjelda deretter går ned. Dette utgjer kr 73 000 pr innbyggjar i 2017.

12 Budsjettvedtak

1. Budsjett 2017, handlingsprogram og økonomiplan 2017-2020.

Nytt handlingsprogram og økonomiplan 2017-2020 og budsjett 2017, med vedlegg, skal leggjast til grunn for Tokke kommune si verksemd i perioden og blir vedteke med netto rammer for kvart planområde, og med dei endringar som fylgjer av kommunestyret si handsaming.

- a. For skatt på inntekt og formue blir nytta høgaste sats som Stortinget gjev høve til.
- b. Kommunale gebyr og eigenbetalingar som ikkje er omtala andre stader i budsjettvedtaket blir auka med inntil 7%, eller så langt lov og forskrift gjev høve til det. Rådmannen delegerast mynde til å fastsetje nøyaktige satsar innanfor denne ramma.
- c. Rådmannen justerar økonomiplantabellane og investeringsplanen etter endeleg vedtak i kommunestyret.
- d. 0,5 % av lønsmidlane blir trekt ut av kvart planområde, lagt på planområde 1, og disponera av rådmannen med tanke på utjamning av lønsjusteringar.
- e. Konesjonsavgiftene for 2017 – kr 7,3 mill, blir nytta til næringsutvikling/næringsarbeid (ansvar 410, 451, 453 og 454, 3,3 mill kr) og til dekning av avdrag på investeringar (4,0 mill).
- f. Eventuelt større positivt eller mindre netto driftsresultat for 2017 etter endeleg vedtak i kommunestyret blir justert mot avsetjing til disposisjonsfond.

2. Gebyr, avgifter brukarbetaling

Gebyr, avgifter og brukarbetaling blir fastsett i samsvar med pkt 10 i handlingsprogrammet. Kommunale avgifter, dvs vatn. og kloakkavgifter blir auka med 7%. Renovasjonsavgiftene blir ikkje auka. Slamavgifta blir auka i høve til vedtak i representantskapet i Renovest IKS og feieavgifta blir auka i høve til vedtaket i representantskapet i Vest-Telemark Brannvesen IKS.

3. Inntektsramme for drifta

Driftsbudsjettet for 2017 blir vedteke slik det går fram av tabell 1, tabell 3 og skjema 1A og 1B i HP.

4. Budsjettiltak

For å tilpasse utgifter og inntekter til dei fastsette måla, skal det bli gjennomført budsjettiltak i samsvar med tabell 3 i taldelen til budsjettframlegget.

5. Fordeling av utgifter mellom etatane.

Etatane sine driftsrammer går fram av tabell 1, 3 og 4 i HP/ØP.

6. Investeringar.

Kommunestyret vedtek investeringar og finansiering for 2016 i tråd med tabell 2 og skjema 2a og 2b i budsjettframlegget/HP.

7. Låneoptak

Rådmannen får fullmakt til å ta opp lån med inntil 5,148 mill. kr. i 2017.

8. Eigedomsskattevedtak for 2017

a) Verkeområde:

For skatteåret 2017 skal det skrivast ut eigedomsskatt på "verk og bruk", jf. lov om eigedomsskatt til kommunane (eskl.) § 3 fyrste ledd, bokstav c.

b) Eigedomsskattesats:

Eigedomsskattesatsen for 2017 er 7 promille, jf. eskl. § 11 fyrste ledd.

c) Terminar:

Skatten skrivast ut i to terminar, jf. eskl. § 25 fyrste ledd. Fyrste termin er 20. mars og andre termin er 20. september.

9. Sal av konsesjonskraft

Pristaket ved sal av særavtalekrafta (konsesjonskraft) blir oppheva for 2017.

10. Kontrollutvalet

Kommunestyret vedtek budsjett for 2017 for Kontroll og tilsynsverksemda i Tokke kommune med ei ramme på kr 844 000, i samsvar med framlegget frå Kontrollutvalet. Dette utgjør ein auke på 13,9% i høve til budsjett 2016 og 25,4% auke i høve til rekneskapen 2015.

11. Festeavgifter

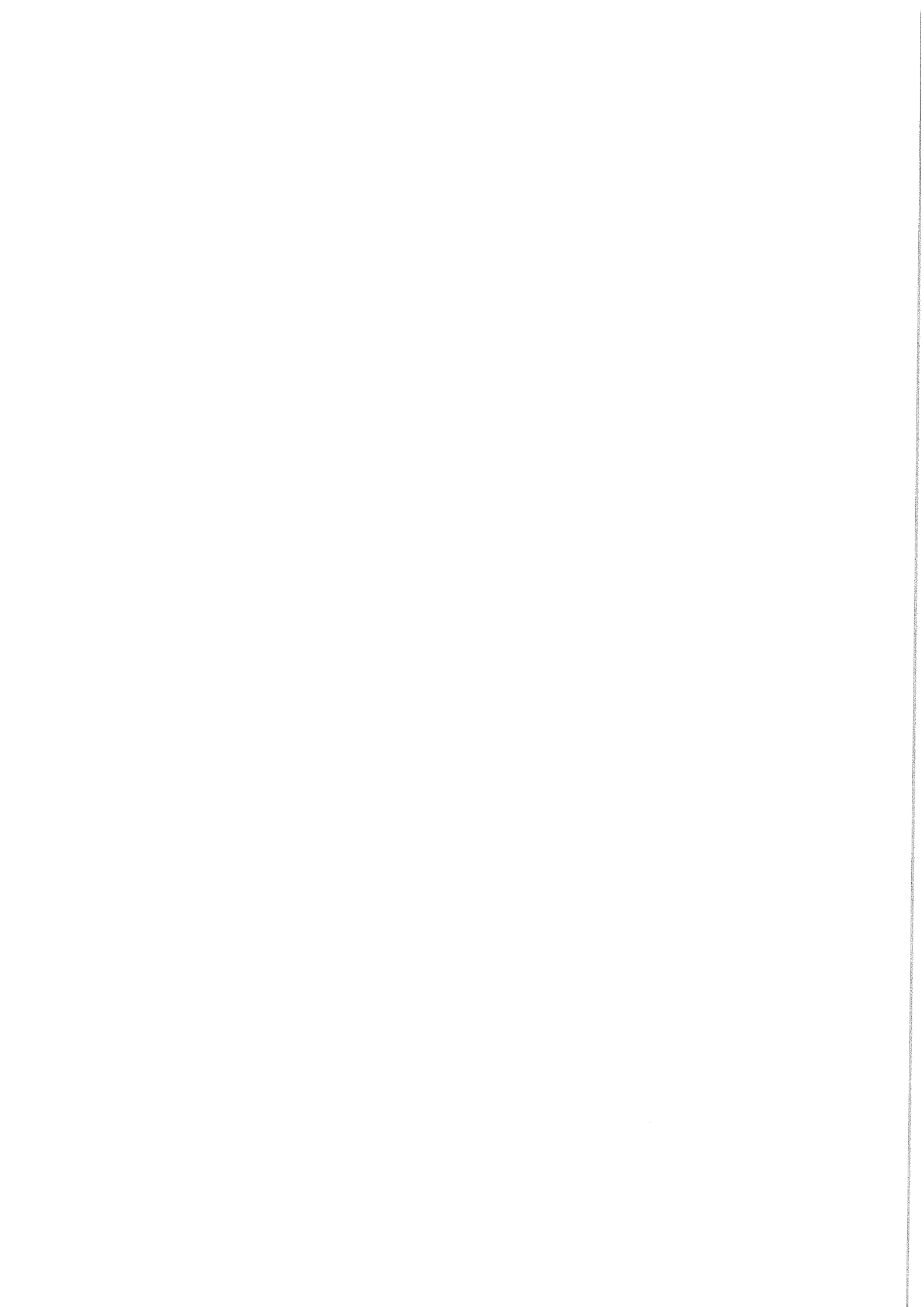
Tokke kommunestyre godkjenner framlegget frå Tokke kyrkjelege fellesråd om å auke festeavgifta for gravplass i Tokke frå kr 100 pr år over 10 år til **kr 200 pr år over 5 år**.

12. Institusjonsplassar

3 institusjonsplassar som ligg i dagens fløy J blir omgjort til omsorgsbustader frå 2017.

13 Vedlegg

Tabell 1 Økonomiplanoversyn, tabell 2 Investeringsplan, , tabell 3 Kommunestyret sitt vedtak til budsjett med prioritera og uprioritera tiltak og innsparingar samt konsekvensvurderingar, tabell 4 Skjema 1a og 1b Driftsbudsjett, tabell 5 Skjema 2a og 2b Investeringsbudsjett.

BUDSJETT 2017 - ØKONOMIPLAN 2017-2020 - Kommunestyrets vedtak 13.12.2016

Tabell 1.

Faste 2017-prisar 2017-2020

	R-2013	R-2014	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Driftsbudsjett - 1000 kr								
Sentraladm. brutto driftsutg.	30 798	25 383	27 401	24 093	24 654	24 654	24 654	24 654
Kyrkjeleg felle råd	3 217	3 314	3 413	3 505	3 558	3 558	3 558	3 558
Sum	34 015	28 697	30 814	27 598	28 212	28 212	28 212	28 212
av dette lønsutg. (netto. - budsj)	18 008	14 649	15 473	14 744	15 308	15 308	15 308	15 308
andre driftsutg.	16 007	14 048	15 341	12 854	12 904	12 904	12 904	12 904
driftsinnt.	3 723	2 727	3 249	1 565	1 588	1 588	1 588	1 588
(av dette moms.komp.)	1 339	960	1 067	866	879	879	879	879
(av dette sjukelønsrefusjon)	714	223	483					
Netto driftsutg.	30 292	25 970	27 565	26 033	26 624	26 624	26 624	26 624
Oppvekst - brutto	69 240	66 472	68 627	62 629	65 338	64 928	64 928	64 928
av dette lønsutg.	58 795	57 243	59 347	54 405	54 438	54 028	54 028	54 028
andre driftsutg.	10 445	9 229	9 280	8 224	10 900	10 900	10 900	10 900
driftsinnt.	8 599	8 681	10 182	5 006	5 081	5 081	5 081	5 081
(av dette moms.komp.)	1 098	981	987	829	841	841	841	841
(av dette sjukelønsrefusjon)	2 665	2 428	3 525					
(brukarbetaling)	3 326	3 367	3 882					
(statsfiskot/refusjonar)	840	1 223	1 291					
Netto driftsutg.	60 641	57 791	58 445	57 623	60 257	59 847	59 847	59 847

Driftsbudsjett - 1000 kr	R-2013	R-2014	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Helse- og omsorg - brutto	94 913	92 410	95 635	86 384	82 963	82 963	82 963	82 963
av dette lønsutg.	76 014	71 880	78 042	72 500	72 150	72 150	72 150	72 150
andre driftsutg.	18 899	20 530	17 593	13 884	10 813	10 813	10 813	10 813
driftsinnt.	16 763	16 425	18 233	13 846	14 054	14 054	14 054	14 054
(av dette moms.komp.)	1 190	1 191	1 269	1 127	1 144	1 144	1 144	1 144
(av dette sjukelønsrefusjon)	3 082	3 198	3 635	-	-	-	-	-
(brukarbetaling)	6 324	6 743	7 280	-	-	-	-	-
Netto driftsutg.	78 150	75 985	77 402	72 538	68 910	68 910	68 910	68 910
Plan, næring, kultur - brutto	19 668	17 956	18 283	16 169	16 695	16 695	16 695	16 695
av dette lønsutg.	8 372	7 469	8 377	8 208	8 016	8 016	8 016	8 016
andre driftsutg.	11 296	10 487	9 906	7 961	8 679	8 679	8 679	8 679
driftsinnt.	5 190	4 334	3 744	2 801	2 843	2 843	2 843	2 843
(sjukelønsrefusjon)	702	80	36					
(av dette moms.komp.)	568	691	644	457	464	464	464	464
Netto driftsutg.	14 478	13 622	14 539	13 368	13 852	13 852	13 852	13 852

Driftsbudsjett - 1000 kr	R-2013	R-2014	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020
Teknisk - brutto	41 632	42 475	41 805	44 185	43 226	43 226	43 226	43 226
av dette lønsutg.	21 420	20 213	21 183	20 089	20 059	20 059	20 059	20 059
andre driftsutg.	20 212	22 262	20 622	24 096	23 167	23 167	23 167	23 167
driftsinnt. - inkl fordelte utg.	22 132	23 421	23 140	24 769	25 769	25 769	25 769	25 769
(av dette moms.komp.)	1 606	1 963	1 647	1 511	1 533	1 533	1 533	1 533
(sjukelønsref.)	526	383	608					
(kommunale avgifter)	10 658	12 370	12 735	14 615	15 615	15 615	15 615	15 615
(husleige/tomteleige)	3 275	3 176	3 070					
Netto driftsutg.	19 500	19 054	18 665	19 416	17 457	17 457	17 457	17 457
				-				
Sum brutto driftsutg.	259 468	248 010	255 164	236 965	236 435	236 025	236 025	236 025
av dette lønsutg.	182 609	171 454	182 422	169 946	169 971	169 561	169 561	169 561
andre driftsutg.	76 859	76 556	72 742	67 019	66 464	66 464	66 464	66 464
(moms.komp. driftsinnt.)	5 801	5 786	5 614	4 789	4 861	4 861	4 861	4 861
(sjukelønsref.)	7 689	6 312	8 287	-	-	-	-	-
sum driftsinnt.	56 407	55 588	58 548	47 987	49 335	49 335	49 335	49 335
Sum netto driftsutg.	203 061	192 422	196 616	188 979	187 100	186 690	186 690	186 690
Andre innt: Skatt forskotspliktige	47 802	48 148	49 771	51 840	51 900	52 700	53 400	54 200
Naturressurskatt	22 574	22 930	24 028	23 000	24 000	24 000	24 000	24 000
Sum skatt	70 376	71 078	73 799	74 840	75 900	76 700	77 400	78 200
Eigedomsskatt	42 385	41 356	40 337	39 722	35 300	34 000	34 000	34 000
Konsesjonskraftsal (kaup)	-2 964	-3 400	-4 895	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500
Konsesjonskraftsal (sal)	20 322	17 901	13 150	13 500	15 500	12 500	11 500	11 500
Konsesjonsavgifter	6 718	7 283	7 293	7 300	7 300	7 300	7 500	7 500
Rammetilskot frå staten	61 275	62 741	61 818	62 737	65 451	66 342	72 712	73 472
Driftsbudsjett - 1000 kr	R-2013	R-2014	R-2015	B-2016	B-2017	B-2018	B-2019	B-2020

Statstilskot kap.kostn. R-97/R-02	451	459	428	400	300	200	200	200
Statstilskot kap.kostn.h/s	446	450	432	400	400	400	400	400
Integreringstilskot	-	-	406	300	8 680	6 180	5 180	4 180
Integreringstilskot - utgifter/avsetjing	7 785	-	-	-	-6 500	-4 000	-3 000	-2 000
Mva-kompensasjon - investering								
Sum andre innt.	206 794	197 868	192 768	194 699	197 831	195 122	201 392	202 952
Brutto driftsresultat (eks. avskr.)	3 733	5 446	-3 848	5 720	10 731	8 432	14 702	16 262
Rente- og avdragsinntekter	2 630	2 412	1 913	2 300	2 000	2 000	2 000	2 000
Utbyte VTK m.fl.	1 933	2 883	1 933	1 900	1 900	1 900	1 900	1 900
Rente- og avdragsutgifter (2,5%)	10 026	10 745	10 332	10 920	11 200	11 100	11 100	10 600
Renter og avdrag netto	-5 463	-5 450	-6 486	-6 720	-7 300	-7 200	-7 200	-6 700
Netto driftsresultat	-1 730	-4	-10 334	-1 000	3 431	1 232	7 502	9 562
Netto driftsresultat i % av driftsinnt.	-0,7	-0,0	-4,1	-0,4	1,4	0,5	3,0	3,8
Innsparing for å nå resultatkrav i ØP								
Nytt netto driftsresultat					3 431	1 232	7 502	9 562
Nytt netto driftsresultat i % av driftsinnt.	-	-	-	-	1,4	0,5	3,0	3,8
Finans.transaksjonar:								
Bruk av rekneskapsoverskot	1 871	800	1 787					
Bruk av disposisjonsfond	26 439	17 217	11 435	10 000	11 000	8 468	7 000	7 000
Bruk av bundne fond - kons.avg.	7 928	7 048	8 129	7 300	7 300	7 300	7 500	7 500
Overført til investeringsrekneskapen	-8 186	-	-	-	-1 500	-1 700	-1 900	-1 200
Avsett til disposisjonsfond	-17 523	-15 202	-3 212	-9 000	-12 931	-8 000	-12 602	-15 362
Avsett til bundne fond - kons.avg.	-7 999	-8 072	-7 805	-7 300	-7 300	-7 300	-7 500	-7 500
Overskot(underskot -)	800	1 787	-	0	-0	-0	-0	-0
Sum skatt + rammetilskott	131 651	133 819	135 617	137 577	141 351	143 042	150 112	151 672
Auke i %	3,2	1,6	1,3	1,4	2,7	1,2	4,9	1,0
%-auke skatt forsk.pl. + naturress.	5,8	1,0	3,8	1,4	1,4	1,1	0,9	1,0
Sum driftsinntekter	266 165	256 856	256 211	247 186	251 666	248 957	255 227	256 787

INVESTERINGSPLAN 2017 - 2020 (i 1000 kr) - Kommunestyrets vedtak 131216
Tabell 2.

(prioritering i parentes)	Ansvar	PROSJEKTNR.	B-2016	RB-2016	2 017	2 018	2 019	2 020	Merknader
IKT (1)	1	6001	300	300	300	300	300	300	
Elektronisk fakturahandtering	1	6008		82					
I'pad folkevalde (1)	1	6****		-	130				
It-prosjekt Vest-Telemark (2)	1	6****			1 000				
Tilskot investeringar - kyrkja (1)	1	6014		-	61				Frå 2016
Eigenkapitaltilskot KLP (1)	1	6529	700	774	800	850	900	900	
Datautstyr i skulane	2	6017	190			-	-	-	Drift
Næringshage	4	6440	4 000	4 000					
Næringsareal H.mo og Dalen (3)	4	6454		140	1 070	-			
Bustadtomter, opparbeiding (3)	4	6461			600	675			
Spelemidlar - kommunale anlegg (2)	4	6560	200	-	500				Å Verk - eigendel 200'
Skiløyper Hallbjønnsekken	4	6562		675					
Spelemidlar kunstgras Dalen	4	6571	-	6 800		-	-	-	
Spelemidlar kunstgras Høydalsmo	4	6572	500	500		1 310	-	-	
Sauna-anlegg Tangane (2)	4	6****			4 000				Eigendel 600'
Asfaltering Eidsborgvegen (2018)	5	67**	500	541	-	1 400	-	-	Nytt 2018
Flaumsikring Dalen (NVE) (1)	5	6157 m.fl.	1 500	7 000	38 750	30 000			Eigendel 6200' - 20%
Nytt låsesystem kommunale bygg	5	6***	-	-		550	500	-	
Forsterka omsorgsbustad (2)	5	6135	700	-	-	1 000	-	-	Utsett
Vaskeri/garderobe sjukeheimen	5	6130		53					
Oppgradering bad helsesenter (3)	5	6153	600	100	300	300			Endra 2016/2017
Oppgradering skyljerom (3)	5	6****			350				Nytt
Kjøkken avdeling A (4)	5	6****		-	150	350	-		Nytt 2017-2018
Buss - helse- og omsorg	3					300			Nytt
Carport til bilar heimesjukepleia	5				-	100	-	-	Nytt
Biler heimesjukepleia	3					300			Nytt
ENØK-prosjekt	5	6****		-					Utsett
Vasskjelde Høydalsmo (1)	5	6223	4 200	300	1 000	2 528			
Vassanlegg Dalen, oppgradering	5	6220	350	350					
Parkeringsareal Hallbjønnsekken	5	6***	-	-		-	400		Utsett
Industrioppvaskmaskin TH	5	6018	250	104					
Gateljos Austheii	5	6****			200				Eigendel 200'
Ny mannskapsbil - brannvern	5	7152		713					
Ny brannbil (1)	5	7118	3 500	-	4 000	-	-	-	Blir levert 2017
Skafsåheia - teknisk utgreiing VA (1)	5	6445		100	250	-			Endra 2017
Sum alle planområde (brutto)			17 490	22 532	53 461	39 963	2 100	1 200	
Finansiering: Overf. frå drift			-	-	1 500	1 438	1 860	1 140	
Fondsmidlar - kap.inntekter			3 492	801	7 683	3 000	-	-	
Moms.kompensasjon			1 208	2 937	10 230	7 317	240	60	
Tilskot/refusjonar - eksterne midlar			-	6 004	28 700	19 200			
Unyttå lånemidlar			-	-	-	-	-	-	
Nytt låneopptak			12 790	12 790	5 348	9 008	-	-	

BUDSJETT 2017

OG

ØKONOMIPLAN 2017 – 2020

KOMMUNESTYRETS

PRIORITERING AV

TILTAK OG INNSPARINGAR

13.12.2016

BAKGRUNN:

Denne oversikten gjev eit oversyn over behova for å innarbeide nye tiltak som kjem i tillegg til det som er rekna inn i dagleg drift, samt definerte innsparingstiltak eller tiltak for å auke inntekter.

Nye tiltak er prioriterte tiltak frå etaten eller nyare vedtak som skal innarbeidast i budsjettet. Tiltaka er prioritert ut frå kva som er ynskjeleg og ut frå konsekvensar.

Innsparingstiltaka er vedteke i kommunestyret.

Oversikten (1000 kr) syner at fleire planområde har salderingsbehov for å oppnå balanse i 2017.

Planområde	Behov nye tiltak	Innsparingstiltak	Salderingsbehov
1	300	100	+200
2	820	1230	-410
3	1818	5097	-3279
4	200	20	+180
5	630	1920	-1290
sum	3768	8367	-4599

I dokumentet skal det klart gå fram fordelene ved å innføre tiltaket, samt konsekvensen av å ikkje tilrå tiltaket. Vedtaket er innarbeidd i talmaterialet til budsjettet.

Planområde 1 – Sentraladministrasjonen

Nytt tiltak 1.1.	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
IKT – felles lisensar, kommunikasjon, Milestone, drift Vinje, felles IKT V-Telemark	Føremøn med tiltaket: Lisensar, nytt økonomisystem, underbudsjettetert over år	300 000	Dekt av eiga ramme, og jf innsparing 1.1 (og 1.2)
	Konsekvensar av å ikkje tilrå tiltaket: Overforbruk IKT		
Nytt tiltak 1.2.	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Kontrollutval, revisjon etc.	Føremøn med tiltaket: Vedtak i kontrollutvalet		Innan eiga ramme (100 000)
	Konsekvensar av å ikkje tilrå tiltaket:		
		Sum nye tiltak	300 000
Innsparingstiltak 1.1	Vurdering av konsekvensar	Innsparing	
Politisk verksemd	Konsekvens av innsparinga: Færre utval og møte		100 000
Innsparingstiltak 1.2	Vurdering av konsekvensar	Innsparing	
Tilskot kaup av bustader	Konsekvens av innsparinga: Mindre interesse for kaup og oppussing av bustadhus		Ikkje vedteke
SUM PL 1		Innsparingstiltak totalt	100 000
		- Nye tiltak	300 000
PL 1		Auka ramme	200 000

Planområde 2 – OPPVEKST

Nytt tiltak 2.1.	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Skulemat – prisauke. Gjeld avtale om kjøp av mat ved kantina på Vest-Telemark vgs.	Føremøn med tiltaket: Ein ser at skulemat har svært positiv effekt på læringsutbytte til elevane.	60 000	Innan budsj.ramma, jf innsparingar
Nytt tiltak 2.2.	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Datasituasjon i barnehage og skule	Føremøn med tiltaket: Det er stort behov for at ein får på plass ei fast ramme til datamaskiner og fornying av maskiner kvart år. Elles vil ein få vanskar med å kunne gje den opplæringa alle elevar har krav på i Tokke-skulen. Midlar bør bli satt av frå budsjettåret 2017, og det bør føreliggje ein fast plan for korleis ein skal prioritere for kvart år. (Plan er utarbeida.)	kr 460 000 pr. år	Innan ramma, jf innsparingar

Tabell 3.

Nytt tiltak 2.3.			
Auka ramme til vikarutgifter	Føremøn med tiltaket: For heile etaten er det eit vikarbudsjettt på kr 194 775,- i 2016. Det skal dekke vikar ved sjukdom, lønna permisjon og kurs/opplæring. Det er urealistisk at etaten skal klare å drive med eit så lite vikarbudsjettt.	300 000	Vedtak: Reduksjon med 400' frå 700'
Nytt tiltak 2.4.			
Ressurs til ped. rådgjevar aukast	Etatsjef har fått nye ansvarsområde og vil ikkje i like stor grad kunne bidra i arbeidet med konkrete arbeidsoppgåver mot oppvekstsektoren. Det er nye og omfattande fagområde etatsjefen får ansvar for. Ressurs til ped. rådgjevar blir auka. Etaten har ei 10% ressurs til konsulent og ein vil redusere 10% på mellomleiar nivået. Det skal gå til finansiering av den auka ressursen til ped. rådgjevar. Intern finansiering, ved å nytte ressursane annleis.	Ingen auka kostnad	(Flytting av leiings-ressursar i etaten og omgjerung av konsulent-ressurs, frå 01.08.17) Ikkje vedteke
Nytt tiltak 2.5.			
	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Flyktningarbeid – auka trong for støttefunksjonar i helse, NAV, skule/opplæring og diverse oppfølgingstenestar	Føremøn med tiltaket: ☛ Sikre at flyktningane får god oppfølging hjå NAV, Helse og opplæring (gjere flyktningane i stand til å vere i opplæring eller jobb etter intruksjonsperioden). ☛ Sikre morsmålsopplæring ☛ Folketeneste ☛ Vaksenopplæring i delar av året ☛ Organisering av opplæringa (både skule og vaksenopplæring)	<i>*) Sjå vedlegg</i>	Statlege midlar <i>*) Sjå vedlegg i saksframlegget til k.styret</i>
		SUM	820 000
Innsparingstiltak 2.1			
	Vurdering av konsekvensar		Innsparing
Fjerne avslutningstur og/eller studietur for 10. klasse	Det er ikkje inngått fem års avtale med Kvite bussar i henhold til vedtak i formannskapet – sak 16/35. (Sidan Kvite bussar vil endre på avtaleutkastet som dei kom til oss med i forkant av saka ein la fram til politisk handsaming.) Det er eit godt tiltak. Rådmannen må vurdere alle tiltak for å redusere driftskostnadane. Turen er ikkje lovpålagt.		(170 000) Vedtak: 30 000 Innsparing redusert med kr 140 000

Tabell 3.

Innsparingstiltak 2.2	Vurdering av konsekvensar	Innsparing
Bemanningsnorm i skulekorpsa blir oppheva	Ressursen til skulekorpsa har vore fastsett til 34% pr. korps. Omfang på ressurs blir oppheva, men at ein bemannar etter behov det enkelte år. Nokre år vil ein kunne frigjere lærarressursar til anna undervisning/oppgåver enn korps.	0
Innsparingstiltak 2.3	Vurdering av konsekvensar	Innsparing
Stilling ved Tokke skule	80% stilling blir i dag direkte brukt mot flyktingane – ein bør finansiere denne ressursen av integreringstilskotet. Skulen har i realiteten allereie teke ei innsparing. 60% dekt av integreringstilskotet – men tida til undervisning er uendra. Det vil gje eit rett bilde av korleis ressursane blir bruka. Heilårseffekt. <i>*) Sjå pkt. f i tilbakemelding på vedtak i kommunestyret juni 2016. Rådmannen syner til konsekvensar for nedskjering som der er utgreidd.</i>	420 000
Innsparingstiltak 2.4	Vurdering av konsekvensar	Innsparing
Stilling ved Høydalsmo skule	100% stilling ved Høydalsmo skule. Skulen må sjølv vurdere korleis ein vil organisere undervisninga innanfor ramma dei får tildelt. Verknad i 2017 – 5/12 <i>*) Sjå pkt. f i tilbakemelding på vedtak i kommunestyret juni 2016. Rådmannen syner til konsekvensar for nedskjering som der er utgreidd.</i>	2017: 290 000 2018: 700 000
Innsparingstiltak 2.6	Vurdering av konsekvensar	Innsparing
Kultur til oppvekst	Fordeling av arbeidsoppgåver i etaten – mellom rektor i kulturskulen og ein konsulent i 40% stilling. Føresetnad; kommunestyret vedtek overflytting av ansvaret for kultur til oppvekstetaten.	420 000
Innsparingstiltak 2.7	Vurdering av konsekvensar	Innsparing
Tokke skule Åmdals Verk blir lagt ned	Lenger skuleskyss. Endringa medfører at ein kan òg redusere administrasjonen (tatt med i berekninga) I tillegg får ein innsparing hjå teknisk etat. Sjå eigen oversikt. Tilrås frå 01.08.17	(2017: 360 000 2018: 870 000) Ikkje vedteke
Innsparingstiltak 2.8	Vurdering av konsekvensar	Innsparing
Dalen barnehage Åmdals-Verk blir lagt ned. Borna får tilbod i Dalen barnehage	Lenger transport for føresette. Ved små einingar blir det veldig sårbart ved fråvær, det vil sjeldan vere mogeleg og ikkje sette inn vikar ved fråvær. Ein vil ein lettare fleksibel bruk av tilsette og ein vil få eit større fagmiljø. Endringa medfører at ein kan òg redusere administrasjonen (tatt med i berekninga) I tillegg får ein innsparing hjå teknisk etat. Sjå eigen oversikt. Tilrås frå 01.08.17	(2017: 260 000 2018: 630 000) Ikkje vedteke
Innsparingstiltak 2.9	Vurdering av konsekvensar	Innsparing

Tabell 3.

Høydalsmo barnehage Lårdal blir lagt ned. Borna vil få tilbud i Høydalsmo barnehage	Lenger transport for føresette. Ved små einingar blir det veldig sårbart ved fråvær, det vil sjeldan vere mogeleg og ikkje sette inn vikar ved fråvær. Ein vil ein lettare fleksibel bruk av tilsette og ein vil få eit større fagmiljø. Endringa medfører at ein kan òg redusere administrasjonen (tatt med i berekinga) I tillegg får ein innsparing hjå teknisk etat. Sjå eigen oversikt. Tilrådd frå 01.01.18 – då ein treng tid å tilrettelegge nytt lokale.	(2018: 240 000) Ikkje vedteke
Innsparingstiltak 2.10	Vurdering av konsekvensar	Innsparing
Ungdomstrinnet blir samla på Tokke skule	Lenger skuleveg for borna. Utan ungdomstrinn ved skulen, vil fagmiljøet bli svekka. NB: Kan ikkje gjennomførast saman med pkt. 2.4 Må utgreiast og vurderast i budsjettet for 2018 – alternativt må ein vurdere ytterlegare reduksjon i bemanning	(2018: 300 000 2019: 700 000) Ikkje vedteke
Innsparingstiltak 2.11	Vurdering av konsekvensar	Innsparing
Redusert bemanning i barnehagen	Bemanninga i barnehagen er redusert med 2 årsverk frå 01.08.16. Endringa skuldast endra bornetal og korleis det fordelar seg mellom barnehagane. Samla reduksjon er kr 1,2 mill.	Ligg i lønsramma i tabell 1
Innsparingstiltak 2.12	Vurdering av konsekvensar	Innsparing
Redusert søskenmoderasjon	Ein har i dag betre syskenmoderasjon enn det loven krev både i barnehage og SFO. Her kan ein sjå at det er potensial til auka inntekter. Innsparinga er ikkje medrekna. Det vil vere eit politisk val om Tokke skal marknadsføre god søskenmoderasjon, med mål om auka folketal.	(200 000) Ikkje vedteke
Innsparingstiltak 2.13	Vurdering av konsekvensar	Innsparing
Redusert leing	Innsparing i staden for tiltak 2.7 – 2.12, jf nytt tiltak 2.4	Vedtak k.styret: 70 000
SUM PL 2	Innsparingstiltak totalt	2017: 1 230 000 ØP: 1 640 000
	Nye tiltak	820 000
PL 2	Redusert ramme	2017: 410 000 ØP: 820 000

Planområde 3 – HELSE OG OMSORG

PRIORITERING AV NYE TILTAK

Nytt tiltak 3.1	Vurdering av tiltak/konsekvensar	Lov/forskrift	Utgift	Finansiering
Oppretting av helseavdeling Avdelingsleiar helseavdeling (100 % - 760 000) 80 % - 583 000 (60 % - 456 000)	Det er stort behov for ei avdelingsleiar for helsetenestane. Spesielt for legekantoret, som har mange oppgåver som må styras, til døme koordinering av leganes tid, meldingare til HELFO, oversikt over inntekter osv. Viktig med samstyring av helsetenestane og oppretting av ei eiga avdeling. Manglande personaloppfølging har prega alle det siste året.	Ny forskrift frå januar 2017 – «Forskrift om leing og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten» Forskrifta skal vera med å bidra til fageleg forsvarlige tenestar og at lovgjeving etterlevas.	456 000	Dekt av eiga ramme Ingen ny utgift
Nytt tiltak 3.2	Vurdering av tiltak/konsekvensar	Lov/forskrift	Utgift	Finansiering
Tildelingskontoret 100 % stilling 100 % - 690 000 (80 % - 552 000)	Tildelingskontoret er viktig for å regulera og ha oversikt over tenestane. Det er tilrådt ei 100 % stilling. Ei koordinerande eining for habilitering/rehabilitering er lovpålagt for alle kommunar. Det er i tildelinga omfang av tenestar blir vurderas, og kompetanse for å vurdere kva som ligg innanfor loven blir viktig. Tiltaket vil vera med på å styrke pasientrettighetane og auke kvaliteten. Tildelingskontoret er med på å styre bruket av fagprogrammet PROFIL, samt vera ei lokal kompetanse resurs for personale. Tildelingskontoret brukas og for å sikra at kvalitetsarbeidet fyljes opp systematisk.	<i>Krav til enkeltvedtaket er stilt i forvaltningsloven (fvl.) kap. V §§ 23 – 25 (Tildeling etter omsorgsnivå IPLOS)</i> Kommunens oppgave er å motta og behandle henvendelser og søknader, herunder fatte beslutninger og enkeltvedtak om tildeling av tjenester som omfattes av lov om helse- og omsorgstjenesten, §§ 3-2, nr 6, bokstavene a-e, 3-6, 3-7 og 3-8 og § 11-2, jf pasient- og brukerrettighetsloven §§ 2-1, bokstav a, annet ledd, og 2-8. om helse og omsorgsteneste i kommunen : «Koordinerende	479 000 + Overførings frå NAV 73 000	Omdisponering midlar frå NAV, samt dekt av eiga ramme Ingen ny utgift

Tabell 3.

	Viktig at resursen er lokal for det krevjas nært samarbeid med leiarar, for å få til gode løysingar.	enhet for habilitering og rehabilitering i kommunen» Kommunen skal tilrettelegge tjenestene slik at: a. den enkelte pasient eller bruker gis et helhetlig og koordinert helse- og omsorgstjenestetilbud		
Nytt tiltak 3.3	Vurdering av tiltak/konsekvensar	Lov/forskrift	Utgift	Finansiering
Styrking av kompetanse _ Kreft, KOLS, Demens, Rehabilitering, Rus 20 % Institusjon 20 % Heimebasert omsorg = 264 000	Kommunen er plikta til å inneha kompetanse for å håndtere pasientar med spesielle behov. I tenesta er det oppretta fagteam for å ivareta spesielle brukarar innanfor demens, Kreft, rehabilitering, KOLS og rus. For å oppretthalde kompetansen må det frigjerast tid for å planlegge, gjennomføre og evaluere den hjelp for brukarar, og deira familiar, som er i behov av spesiell hjelp. Dersom tiltaket ikkje blir prioritert, så svekkas fagkompetansen i tenesta. Konsekvensen blir då at tenesta ikkje fyljas opp i tråd med lov. Det kan leda fram til at ein demenspasient ikkje får den systematiske oppfølging dei har rett på, eller at ein kreftpasient ikkje vil få moglegheit til å spandere sin siste tid heime.	<i>Helse- og omsorgsloven</i> <i>Krav til forsvarlighet, pasientsikkerhet og kvalitet</i> § 4-1.Forsvarlighet Helse- og omsorgstjenester som tilbys eller ytes etter loven her skal være forsvarlige. Kommunen skal tilrettelegge tjenestene slik at: helse- og omsorgstjenesten og personell som utfører tjenestene c. blir i stand til å overholde sine lovpålagte plikter og tilstrekkelig d. fagkompetanse sikres i tjenestene. Demensplan 2020 Dagtilbod lovpålagt frå 2020	264 000	Dekt av eiga ramme Ingen ny utgift
Nytt tiltak 3.4	Vurdering av tiltak/konsekvensar	Lov/forskrift	Utgift	Finansiering

Tabell 3.

Tilskott kommunale øyeblikkeleg hjelp plassar 650 000	Tilskottet kom som øymerka tillegg frem til og med 2015. Frå 2016 skal det ha vart lagt in i ramma. Tilskottet har ikkje vart lagt in i ramma til etaten frå 2016. Utgiften må takas innfor eiga ramme og konsekvensen er at budsjettet ikkje strekker til i ei allereie pressa ramme.	« <i>Lov om helse- og omsorgstenestar i kommunen.</i> Kommunens ansvar for øyeblikkelig hjelp Kommunen skal straks tilby eller yte helse- og omsorgstjenester til den enkelte når det må antas at den hjelp kommunen kan gi er påtrengende nødvendig. Kommunens ansvar for øyeblikkelig hjelp etter første punktum gjelder undersøkelse, behandling eller annen hjelp som det er forsvarlig at kommunen yter»		Ikkje lagt in – må takas frå eiga ramme Ikkje prioritert
Nytt tiltak 3.5	Vurdering av tiltak / konsekvensar	Lov/forskrift	Utgift	Finansiering
Auka utgift barnevern	Utgiften er knytt til tiltak for born og familiar	« <i>Barnevernsloven - særlege tiltak</i> »	485 000	Dekka innfor eiga ramme Ingen ny utgift
Nytt tiltak 3.6	Vurdering av tiltak/ konsekvensar	Lov/forskrift	Utgift	Finansiering
Buffer 500 000	Reduksjon av stillinger vil fristille personale. For å få til gode ordningar og endringer for den enkelte, så kan det taka litt tid. Ein buffer vil gje mogelegheit for å hindre uheldig omplassering eller oppseiing av personale.			Ikkje prioritert
Nytt tiltak 3.7	Vurdering av tiltak/ konsekvensar	Lov/forskrift	Utgift	Finansiering
Ekstra innsats inventar og utstyr/elektroniske hjelpemidlar 2017 100 000	For å fylja utviklinga som skjer med utstyr og elektroniske hjelpemidlar så er det viktig å ha midlar til innkjøp. Dette er eit tiltak som kan vera med på å spare menneskelege tenestar å redusere utgifter, på sikt.			Ikkje prioritert
Nytt tiltak 3.8	Vurdering av tiltak/konsekvensar	Lov/forskrift	Utgift	Finansiering

Tilskot vidareutdanning kreftsjukepleie	Vedtatt i september 2016		134 200	Dekka innanfor eiga ramme Ingen ny utgift
			Nye tiltak	1 818 200

PRIORITERING INNSPARING

Innsparingstiltak 3.1	Vurdering av konsekvensar	Lov/forskrift	Innsparing
<p>Reduksjon av institusjonsplassar 35 → 28 plassar</p> <p>Alternativ 1. Bemanningsfaktor 1,0 = 6,4 stillingar = 2 600 000</p> <p>Bemanningsfaktor 0,97 = 7,24 st. = 3 000 000</p> <p>Alternativ 2 Bemanningsfaktor 0,95 = 7,8 stillingar = 3 190 200</p> <p>Alternativ 3 Bemanningsfaktor 0,9 = 9,2 stillingar = 3 900 000</p>	<p>Konsekvensen for reduksjon av plassar på institusjon vil bety at det aller sjukaste i kommunen får plass på institusjon. Tenestane vil forskjøvas og omsorgstrappan vil bli brukt i større grad enn i dag.</p> <p>Belasting på heimestenestar vil auke og tenestenivået vil reduseras.</p> <p>Helse og omsorgssjef anbefaler ein bemanningsfaktor på 1,0, for å fylle lovkrav for innleggande pasientar. Ved ei bemanningsfaktor på 0,95 vil tenestane svekkas og pasientane vil få mindre individuell hjelp og belastinga på personalet aukar. Dette er dei sjukaste pasientar som finnes i kommunen. Det blir heller anbefalt å redusere på andre område.</p> <p>Ved 0,90 vil bemanninga vera i lågaste grad i forhold til krav om forsvarligheit, men alternativet er med for Telemarksforsking har brukt 0,9 faktor.</p>	<p>«Lov om helse og omsorgstjenester i kommunen – Kommunen skal tilby opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester dersom dette etter en helse- og omsorgsfaglig vurdering er det eneste tilbudet som kan sikre pasienten eller brukeren nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester»</p> <p>«Forskrift om kvalitet i pleie og omsorgstjenesten»</p>	2 600 000
Innsparingstiltak 3.2	Vurdering av konsekvensar	Lov/forskrift	Innsparing

Tabell 3.

Reduksjon 40 % stilling assisterande avdelingsjukepleiar	Per i dag er det 40 % stilling som assisterande avdelingsleiar i heimetenesta. Det er moglegheit for ei reduksjon av den stillinga, så lenge enn ikkje rører ved bemanningskonsulenten i etaten. Bemanningskonsulenten driv med mykje av arbeid knytt til turnus og planlegging av arbeidstid.	<i>Ny forskrift frå januar 2017 – «Forskrift om leing og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten»</i> <i>Forskrifta skal vera med å bidra til fageleg forsvarlige tenestar og at lovgjeving etterleivas.</i>	286 000
Innsparingstiltak 3.3	Vurdering av konsekvensar	Lov/forskrift	Innsparing
Heimetenesta Høydalsmo alderspensj. 1,73 % = Omsorgssentret 63 % = Heimehjelp 50 % = Total Reduksjon 2, 86 % =1900 000	Reduksjon av heimetenestane betyr ei reduksjon av tildeling av tenestar i heimen og eit lågare tenestetilbod for heimebuande og på omsorgssentret. Omsorgssentret må legge in strammare tildeling og stille større krav til pårørande. For heimetenesta kan eit lågare tenestetilbod for eksempel bety at tilsyn (som er eit førebyggjande tiltak) blir fjerna som teneste. Her må bruk av multidose vurderas og det kan spare intill 40 % stilling.	<i>«Lov om kommunale helse og omsorgstenester- Andre helse- og omsorgstjenester, herunder: a. helsetjenester i hjemmet, personlig assistanse, herunder praktisk bistand b. og opplæring og støttekontakt «Forskrift om kvalitet i pleie og omsorgstjenesten»</i>	1900 000
Innsparingstiltak 3.4	Vurdering av konsekvensar	Lov/forskrift	Innsparing
Reduksjon 40 % stilling psykisk helseteneste	Omfordeling av arbeidsoppgåver frå psykisk helse til andre delar av tenesta – til døme heimetenestane. Reduksjon av lågterskel tilbod, auka ventetid. Redusert oppfylging frå miljøarbeidar til individuelle tiltak, burettleing og miljøarbeid.	<i>«Lov om kommunale helse og omsorgstjenester- Kommunens ansvar omfatter alle pasient- og brukergupper, herunder personer med somatisk eller psykisk sykdom, skade eller lidelse, rusmiddelproblem, sosiale problemer eller nedsatt funksjonsevne» «Sosial, psykososial og medisinsk habilitering og rehabilitering»</i>	212 000
Innsparingstiltak 3.5	Vurdering av konsekvensar	Lov/forskrift	Innsparing

Tabell 3.

Reduksjon 10 % stilling Legekontor	Om rokering av arbeidsoppgåver til ny stilling som avdelingsleiar helseavdelinga.		54 000
Innsparingstiltak 3.6	Vurdering av konsekvensar	Lov/forskrift	Innsparing
Reduksjon arbeidsstoga	Ingen konsekvensar for brukarar. Arbeidet vil bli organisert meir målretta for spesielle behov.	« Forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene for tjenesteyting - sosiale behov som mulighet for samvær, sosial kontakt, fellesskap og aktivitet Dagaktivitetstilbod for demente frå 2020	Frå september 45 500 2018 - 182 000
Innsparingstiltak 3.7	Vurdering av konsekvensar	Lov/forskrift	Innsparing
Fjerning 20 % diabetes sjukepleiar	Ved fjerning av tenesta vil brukar få eit redusert tilbod hos fastlegane. Opplæring, systematisk oppfølging og evaluering vil vera redusert. Det kan på sikt lede til auka seinskader for denne gruppa. Seinskader vil på sikt og gje eit større behov for andre tenestar.	Ingen lovpålagt oppgåva	127 800 Tilrås ikkje
Innsparingstiltak 3.8	Vurdering av konsekvensar	Lov/forskrift	Innsparing
Reduksjon 30 % stilling Åheim bufellesskap	Ved reduksjon i stilling vil oppgåver knytt til reingjering av fellesareal bli flytta til teknisk etat. Færre dagvakter vil vera med på å redusere tilbodet for brukarar gjennom mindre tid til oppfølging på dagtid miljøarbeid og rettleiing. Færre dagvakter vil vera utfordrande for rekruttering. Det anbefalas heller å legge til arbeidsoppgåver på Åheim bufellesskap, enn å redusere stillingar. Det kan gjerast gjennom å skape dagtilbod for nokon av brukarane i lokalmiljøet enn å kaupa dagaktivitetstilbod.	« <i>Lov om kommunale helse og omsorgstjenester</i> – Rettssikkerhet ved bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemning» «Kommunen plikter å sørge for at forholdene legges til rette for minst mulig bruk av tvang og makt. I tillegg til å tilrettelegge tjenestetilbudet i overensstemmelse med reglene i § 9-1 andre ledd, jf. også § 9-5 første ledd, plikter kommunen å gi nødvendig opplæring etter § 8-1, herunder faglig veiledning og oppfølging i gjennomføring av tiltak etter kapitlet her»	168 000 Tilrås ikkje
Innsparingstiltak 3.9	Vurdering av tiltak	Lov/forskrift	Innsparing

Tabell 3.

Reduksjon stillingsheimel kjøkken 20 % stilling	For å redusere stilling på kjøkkenet, så bør kjøkkenet gå over til ei anna drift, enn det som er i dag. Då er enn avhengig av å få lagt til rette på avdelingane for å i større grad ta oppvask og anna daglige oppgåver. På avdeling A er det ikkje lagt til rette, då avdelingskjøkkenet ikkje er brukbart slik som det er. Det er lagt in ei oppgradering av avdelingskjøkken i investeringbudsjettet for 2017. Det anbefals ikkje reduksjon før reduksjon i institusjon er gjennomført.		130 000 Tilrås ikkje
Innsparingstiltak 3.10	Vurdering av tiltak	Lov/forskrift	Innsparing
Reduksjon 10 % stillingsheimel helsesøster	Det er etterspurt ei auke av resursar, finansiert via integreringstilskott, knytt til mottak av flyktningar med 50 %. Rådmann anbefaler ei auke med 30 %. Gjennom å samtidig redusere ville det bety ei reell auke på bare 20 %. Konsekvensen av å fjerne 10 % stilling vil vera stor for helsestasjon. I fyrste omgang ville dette gå på skulehelsetenesta og tilbod til ungdomar. Ventetida vil auke og då er det som regel dei svakaste ungdomane som faller ut, og ikkje kjem tilbake. Det siste året har antal elevar på vidaregåande, som har store hjelpebehov auka. Då tilbodet blir svekka blir og oppfylginga redusert. Noko som kan føre til at problem enten ikkje blir oppdaga tidlig, eller at elevene ikkje får oppfylginga som dei skal		69 000 Tilrås ikkje

	ha i kommunen dei vistas i.		
		Innsparingstiltak totalt	5 097 500
		Redusert ramme	-3 279 300

Planområde 4 PLAN, NÆRING OG KULTUR

Nytt tiltak 4.1	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Auka tilskot til Grimdalsmuseet K-sak 16/3	Føremøn med tiltaket: Nødvendig for å gjennomføre konsilidering/ vidare drift av Grimdalsmuseet. Konsekvensar å ikkje tilrå tiltaket:	200 000	Auka ramme
Nytt tiltak 4.2	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Næringskonsulent/ innleige til næringsarbeid	Føremøn med tiltaket: Næring er satsingsområde i samfunnsdelen og i budsjett 2017. Me treng meir kapasitet utover etatsleiar til å jobbe med konkrete utviklingsprosjekt innan næring. 100% stilling – 700 000 Alternativt innleige 500 000 Konsekvensar ved å ikkje tilrå tiltaket: Lite kapasitet til næringsarbeid utover ordinær drift.		Ikkje prioritert
Nytt tiltak 4.3	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Innleige planarbeid. Nytte mest mogleg eigne ressursar, men treng meir kapasitet.	Føremøn med tiltaket: Starte arbeid med reguleringsplanar jfr planstrategi. Kr 300 000 Konsekvensar ved å ikkje tilrå tiltaket: Usikkert om vi klarer å følgje opp planstrategien/ nye bustadtomter.		Ikkje prioritert

Tabell 3.

Innsparingstiltak 4.1	Vurdering av konsekvensar	Innsparing
Reduserte tilskot til kulturmidlar, grendehus og idrettsanlegg.	Finansiering av auka tilskot Grimdalsmuseet. Konsekvens: Mindre tilskot og kanskje lågare aktivitet i lag/ foreiningar. Fordeling av kutt i tilskota leggast fram i eiga sak.	(200 000) Ikkje vedteke
Innsparingstiltak 4.2	Vurdering av konsekvensar	Innsparing
Vakant stilling kultur-/ idrettskonsulent	Mogleg flytting av kultur til oppvekstetaten.	Til oppvekst
Innsparingstiltak 4.3	Vurdering av konsekvensar	Innsparing
Reduserte opningstider Tokkebadet to mnd.	Dårlegare tilbød for innbyggjarane. Det meste av innsparinga blir på område 5 teknisk – 70 000,- av totalt 90 000,-.	20 000
Innsparingstiltak 4.4	Vurdering av konsekvensar	Innsparing
Kulturhusleiar/ næringsressursar vedteke inndrege 2016	Omorganisering av oppgåver innan kultur. Mindre kapasitet til næringsarbeid (50% ført på næring, dekt av konsesjonsavgiftsmidlar).	Ramma på PNK er redusert
SUM PL4	Innsparingstiltak totalt	20 000
SUM PL 4	Nye tiltak	200 000
	Auka ramme	180 000

Planområde 5 – TEKNISK

Nytt tiltak 5.1	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Ferdigstille omlegging av driftsovervaking på VA	Føremøn med tiltaket: Få alle VA-anlegga i kommunen opp å gå på webbasert løysing	150 000	Innanfor eiga ramme
	Konsekvensar å ikkje tilrå tiltaket: Fortsatt avhengig av å køyre rundt og fysisk kontrollere anlegg som ikkje ligg inne på overvakinga		
Nytt tiltak 5.2	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Oppgradering av førarkortklasser for brannkonstablar	Føremøn med tiltaket: Ha eitt nødvendig antall brannkonstablar som kan køyre ny brannbil, førarkortklasse C	150 000	Innanfor eiga ramme
	Konsekvensar å ikkje tilrå tiltaket:		

Tabell 3.

	I ytterste konsekvens er det ikkje tilgjengeleg mannskap til å køyre brannbilen ved ei eventuell utrykking.		
Nytt tiltak 5.3	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Gruse opp kommunale vegar	Gje vegane lenger levetid og sørge for nødvendig vedlikehald	300 000	Innanfor egne rammer
Nytt tiltak 5.4	Vurdering av konsekvensar	Utgift	Finansiering
Opprusting av grøntanlegg i Dalen sentrum	Saman med Plan og Næringsetaten og næringslivet gje eitt meir tiltalende sentrum	30 000	Innanfor egne rammer
		Nye tiltak	630 000
Innsparingstiltak 5.1	Vurdering av konsekvensar		Innsparing
Halde 2,5 årsverk vakante	Strengare prioritering av arbeidsoppgåver		1 500 000
Innsparingstiltak 5.2	Vurdering av konsekvensar		Innsparing
Redusere opningstida på Tokkebadet med 1 mnd.	Dårlegare tilbod til innbyggjarar, men reduserte straumutgifter		70 000
Innsparingstiltak 5.3	Vurdering av konsekvensar		Innsparing
Halde 120% stilling knytt til permisjonar vakante	Strengare prioritering av arbeidsoppgåver		350 000
SUM PL 5		Innsparingstiltak totalt	1 920 000
		Nye tiltak	630 000
PL 5		Redusert ramme	1 290 000

BUDSJETTSKJEMA 1A - DRIFTSBUDSJETTET

(1000 kr)

Tabell 4.

	Budsjett 2017	Just. budsjett 2016	Budsjett 2016	Rekneskap 2015
1	-51 900	-51 840	-51 840	-49 771
2	-65 451	-63 436	-62 736	-61 818
3	-35 300	-39 722	-39 722	-40 337
4	-31 300	-30 300	-30 300	-31 321
5	-3 211	-6 231	-1 531	-5 204
6	-187 162	-191 529	-186 129	-188 451
7	-3 900	-4 200	-4 200	-3 817
8	4 300	4 220	4 220	3 614
9	6 900	6 700	6 700	6 587
10	7 300	6 720	6 720	6 384
Netto finansinntekter/-utgifter	0	0	0	0
11	Til dekning av tidlegare års rekneskapsmessige meirforbruk			
12	Til ubundne avsetjingar	9 500	9 000	3 213
13	Til bundne avsetjingar	7 300	7 300	7 805
14	Bruk av tidlegare års rekneskapsmessige mindreforbruk	0	0	-1 787
15	Bruk av ubundne avsetjingar	-11 000	-9 300	-11 435
16	Bruk av bundne avsetjingar	-7 300	-7 300	-8 129
17	Netto avsetjingar	1 931	200	-10 333
18	Overført til investeringsrekneskapen	1 500	0	0
19	Til fordeling drift	-176 431	-184 609	-192 400
20	Sum fordelt til drift (frå skjema 1B)	176 431	184 609	192 400
21	Rekneskapsmessig meirforbruk/mindreforbruk	0	0	0

BUDSJETTSKJEMA 1B - DRIFTSBUDSJETTET

	Budsjett 2017	Just. budsjett 2016	Budsjett 2016	Rekneskap 2015
1	-176 431	-184 609	-180 409	192 400
2	Fordelt slik:			
3	Planområde 1 Sentraladministrasjon	26 503	26 133	28 052
4	Planområde 2 Oppvekst, kultur og idrett	60 257	57 623	58 460
5	Planområde 3 Helse og omsorg	68 910	72 538	77 401
7	Planområde 4 Plan og næring	13 852	13 078	14 676
8	Planområde 5 Teknisk	17 788	19 747	18 874
9	Planområde 6 Felles	(11 000)	(7 500)	(5 063)
10	Sum fordelt	176 431	184 609	192 400

BUDSJETTSKJEMA 2A - INVESTERINGSBUDSJETTET

(1000 kr)

Tabell 5.

	Budsjett 2017	Just. budsjett 2016	Budsjett 2016	Rekneskap 2015
1	52 661	18 258	12 790	14 377
2	3 434	0	0	1 500
3	800	4 774	4 700	1 837
4	600	600	600	565
5		539		
5	0	0	0	50
6	57 495	24 171	18 090	18 329
7				
7				
8	-8 782	-12 790	-12 790	-10 598
9		-1 022		-856
10	-28 700	-6 004		-810
11	-10 230	-2 937	-1 208	-2 659
12	-600	-600	-600	-1 469
13	0	0	0	0
14	-48 312	-23 353	-14 598	-16 392
15	-1 500	0	0	0
16	-7 683	-818	-3 492	-1 398
17	-57 495	-24 171	-18 090	-17 790
18	0	0	0	539
BUDSJETTSKJEMA 2B - INVESTERINGSBUDSJETTET				
	Budsjett 2017	Just. budsjett 2016	Budsjett 2016	Rekneskap 2015
1	52 661	18 258	12 790	14 377
2				
3	1 491	782	300	499
4	0	0	190	3 376
5	0	0	0	904
6	0	675	200	560
7	51 170	16 801	12 100	9 038
8	52 661	18 258	12 790	14 377